

Raport privind realizarea Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției pentru perioada 2007-2009

Conform Planului de acțiuni pentru perioada 2007-2009, au fost planificate spre realizare în anii 2007 – 2009 101 de acțiuni, dintre care au fost realizate, inclusiv cu termen permanent, 88 de măsuri, 10 acțiuni se află în derulare (1.1; 1.3; 1.6; 1.20; 1.27; 3,1; 4.2; 4.12; 4.14; 9.5) și 3 nerealizate (1.28 și 1.8 sunt acțiuni executarea cărora a decăzut și nr. 6.6 – nu a fost realizată din motivul lipsei mijloacelor financiare).

Capitol I. Perfecționarea cadrului legislativ și asigurarea aplicării prevederilor legislației

Activitatea 1. Consolidarea cadrului legislativ național în vederea facilitării procesului de prevenire și combatere a corupției.

1.1. Actualizarea bazei legislative și normative anticorupționale conform prevederilor actelor internaționale (termen de realizare: 2007-2009, derulare)

Adoptate o serie de proiecte, care vizează instrumente importante administrative de prevenire a corupției:

- Legea nr. 90-XVI din 25.04.2008 „Cu privire la prevenirea și combaterea corupției”;
- Legea nr. 25-XVI din 22.02.2008 „Privind Codul de conduită a funcționarului public”;
- Legea nr. 16-XVI din 15.02.2008 „Cu privire la conflictul de interese”;
- Legea nr. 158-XVI din 04.07.2008 „Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public”;
- Legile nr. 77-XVI din 10.04.2008 și nr. 124-XVI din 29.05.2008 pentru completarea art. 9 și 13 al Legii nr. 1264-XV din 19.07.2002 „Privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere”;
- Legea nr. 14-XVI din 15.02.2008 „Privind modificarea și completarea Codului cu privire la contravențiile administrative, prin care s-a introdus art. 29/1 „Privarea de dreptul de a deține anumite funcții sau de a exercita anumite activități”; modificat art. 174/18 „Nerespectarea prevederilor Legii privind combaterea corupției și protecționismului”; introduse art. 174/27 – 174/29 (174/27 „Abuz de putere sau abuz de serviciu”; 174/28 „Exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu” și 174/29 „Participarea ilegală la activitatea de întreprinzător”);
- „ Legea nr. 239-XVI din 13.11.2008 „ Privind transparența în procesul decizional”;
- „ Legea nr. 294- XVI din 25.12.2008 „ Cu privire la Procuratură”.

1.2. Asigurarea obligatorie a mecanismului de expertiză anticorupție a proiectelor de acte normative (termen de realizare: 2007-2009/ realizat)

În 2007 – 10 luni 2009 au fost întocmite 363 de rapoarte de expertiză asupra proiectelor de legi și acte normative. Proiectele de legi și acte normative expertizate se plasează pe site-ul CCCEC, la rubrica „ Expertiza anticorupție”.

În anul 2009 experții din cadrul CCCEC au testat un soft destinat expertizei anticorupție, oferit de către CAPC în cadrul *Proiectului MOLICO*. Testarea acestuia și întocmirea de către experți a rapoartelor de expertiză în format E-template au demonstrat corespunderea softului normelor impuse de Metodologia de efectuare a expertizei anticorupție. Baza statistică care se creează ca urmare a verificării acestei măsuri preventive, oferă expertizei o nouă amploare, iar datele furnizate sporesc calitatea tuturor proiectelor de acte normative.

1.3. *Ajustarea legislației naționale la prevederile Convenției penale privind corupția prin completarea acestea cu dispoziții referitoare la confiscarea bunurilor provenite din acțiuni criminale, inclusiv din corupție și din spălarea banilor și referitoare la răspunderea penală a persoanelor juridice pentru acte de corupție (termen de realizare: iulie 2007 /derulare)*

- Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care vizează răspunderea penală a persoanelor juridice pentru acte de corupție, a fost remis Parlamentului Republicii Moldova spre adoptare (înregistrat cu nr. 1642 din 26.04.07). În anul 2008 acest proiect a fost retras din Parlament pentru a fi racordat reglementărilor Legii nr. 90-XVI din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției. Proiectul de lege perfectat, reavizat de instituțiile de resort și expus expertizării juridice, urmează a fi remis în adresa Guvernului spre examinare.

- În Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nr. 190-XVI din 26.07.2007, publicată în Monitorul Oficial nr.141-145/597 din 07.09.2007 în articolul 14 sunt reglementate măsuri asigurătorii care au drept scop sistarea tranzacțiilor suspecte, punerea sub sechestru a unor bunuri, care aparțin persoanelor fizice sau juridice suspectate.

- Prin Legea nr. 136-XVI din 19 iunie 2008 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost completat articolul 106 Cod penal „Confiscarea specială”.

1.4. *Ajustarea legislației naționale cu privire la utilizarea tehnicilor speciale de investigare la dispozițiile Convenției penale privind corupția (termen de realizare: noiembrie 2007/realizat)*

Elaborat și remis Parlamentului Republicii Moldova proiectul Legii privind modificarea și completarea Codului penal și Codului de procedură penală (înregistrat cu nr. 3074 din 03.11.2008), elaborat în conformitate cu una din recomandările GRECO, adresate Republicii Moldova conform rundei a II –a de evaluare, privind racordarea prevederilor legislative referitoare la mijloacele speciale de anchetă la dispozițiile Convenției penale cu privire la corupție.

1.5. *Ajustarea legislației naționale la standardele internaționale privind reglementarea instrumentării infracțiunilor de corupție și a subiectului acestor infracțiuni (termen de realizare: martie 2007 /realizat)*

Adoptată Legea nr. 90-XVI din 25.04.2008 „Cu privire la prevenirea și combaterea corupției”.

1.6. *Revizuirea art. 123 al Codului penal în vederea identificării stricte a statului funcționarului public prin prisma materiei penale (termen de realizare: iulie 2007 /derulare)*

Proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative, care vizează modificarea art. 123 Cod penal și unele articole din Codul de procedură penală referitoare la confiscarea specială, a fost remis Guvernului spre examinare și aprobare.

La 21 octombrie 2008, prin Porunca Guvernului nr. 1219-431 proiectul a fost restituit Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției pentru excluderea divergențelor și includerea prevederilor acestuia în proiectul de lege privind ajustarea actelor legislative la noua Lege cu privire la prevenirea și combaterea corupției.

1.7. Înaintarea în Parlament a proiectului de lege privind verificarea titularilor și candidaților la funcții publice (termen de realizare: iulie 2007 /realizat)

Parlamentul RM a adoptat Legea nr.271 –XVI din 18.12.2008 privind verificarea titularilor și candidaților la funcții publice, promulgată, ulterior, de Președintele Republicii Moldova la 19.02.2009;

1.8. Elaborarea proiectului de lege cu privire la lobbyism (noiembrie 2008/neexecutat, măsură depășită)

Ministerul Justiției s-a expus asupra inoportunității elaborării proiectului de Lege cu privire la Lobbyism. În acest context, a fost propusă excluderea pct. 28.1 din tabelul 1 al anexei nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 191 din 25 februarie 2008 „Pentru aprobarea Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare pe anii 2008-2011”, care prevedea elaborarea proiectului de lege cu privire la lobbyism. Propunerea în cauză a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1050 din 15.09.2008.

1.9. Elaborarea proiectului de lege privind amnistia capitalului declarat (termen de realizare: iulie 2007 /realizat)

La 27.04.2007 a fost adoptată Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care conține referiri la Legea nr. 1161-XIII din 24.04.1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal, fiind completată cu Capitolul IV „Legalizarea capitalului și amnistia fiscală”.

1.10. Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea legislației în vederea stabilirii pedepselor alternative celor penale pentru nerespectarea legislației în domeniul prevenirii și combaterii legalizării veniturilor obținute ilicit (termen de realizare: martie 2007/realizat)

În Legea nr. 243-XVI din 16.11.2007 “Pentru modificarea și completarea unor acte legislative” sunt incluse amendamente la 18 acte legislative, inclusiv prin stabilirea pedepselor alternative celor penale. De exemplu, conform art. I, Codul cu privire la contravențiile administrative se completează cu un articol nou, 162/15 „Încălcarea legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului”; se completează art. 21 din Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 privind licențierea unor genuri de activitate cu mențiunea „retragerea licenței pentru nerespectarea obligațiilor entităților raportoare, stabilite de Legea cu privire la prevenirea și combatere spălării banilor și finanțării terorismului” etc.

1.11. Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea legislației în domeniul pieței imobiliare în vederea sporirii transparenței tranzacțiilor cu valori imobiliare și excluderii schemelor de corupție (termen de realizare: martie 2007 /realizat)

Proiect de lege elaborat.

Proiectul a fost prezentat Guvernului spre examinare (înregistrat cu nr.36-01/842 din 07.05.2007).

1.12. Elaborarea proiectului de lege privind modificarea unor acte legislative în vederea perfectării procedurilor de înregistrare a tranzacției, de diminuare a costului total al acesteia, de asigurare a securității tranzacției cu bunuri imobile (termen de realizare: septembrie 2007 /realizat)

- adoptată Legea nr. 103-XVI din 20.04.2007 privind modificarea Legii cu privire la metodologia calculării plății pentru serviciile notariale nr. 271-XV din 27.06.2003;
- adoptată Legea nr. 393-XVI din 08.12.2006 pentru aprobarea Metodologiei de calculare a tarifelor pentru serviciile prestate de Întreprinderea specializată în cadastru și de filialele acesteia.

1.13. Ajustarea actelor legislative și normative la prevederile Legii nr.235-XVI din 20 iulie 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător (termen de realizare: august 2007 /realizat)

Legea nr. 279 din 14.12.2007 prevede modificarea și completarea a 72 de acte legislative și normative în vederea conformării acestora principiilor de bază de reglementare a activității de întreprinzător, creării unei stabilități economice și sociale, asigurării transparenței în activitatea decizională și de control, stabilirii responsabilității factorilor decizionali și de control și conformării legislației naționale la standardele internaționale.

1.14. Modificarea și completarea Legii nr.451 din 30.07.2001 privind licențierea unor genuri de activitate în vederea promovării unei politici unice în licențiere (termen de realizare: martie 2007 /realizat)

Legea nr. 281-XVI din 14.12.2007 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, inclusiv și a Legii nr. 451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător.

1.15. Elaborarea proiectului de lege privind modificarea și completarea Legii serviciului în organele vamale nr. 1150-XIV din 20 iulie 2000 în vederea ajustării ei la standardele internaționale privind combaterea corupției (termen de realizare: iulie 2007/executat)

Legea nr. 175-XVI din 10.07.2008 privind modificarea și completarea Legii serviciului în organele vamale nr. 1150-XIV din 20 iulie 2000.

1.16. Elaborarea, în redacție nouă, a Legii cu privire la Curtea de Conturi prin prisma standardelor internaționale în domeniu (termen de realizare: iulie 2008 /executat)

Parlamentul RM a adoptat Legea privind Curtea de Conturi nr. 261-XVI din 05.12.2008.

1.17. Asigurarea implementării Legii nr. 1458-XIII din 28 ianuarie 1998 privind protecția de stat a părții vătămate, a martorilor și a altor persoane care acordă ajutor în procesul penal, consolidarea capacităților unităților de protejare a martorilor (termen de realizare: august 2007 /realizat)

Adoptată legea nr. 105-XVI din 16.05.2008 cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal;

- Prin Dispoziția Prim-Ministrului nr. 71-d din 04.07.08 a fost creat un grup de lucru interministerial care a elaborat proiectul Regulamentului privind mecanismul de semnalare și monitorizare a nivelului corupției în autoritățile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1461 din 19.12.2008.

1.18. Modificarea și completarea legislației cu privire la relațiile miniere întru perfecționarea și consolidarea legalității procedurii de transmitere în folosință a zăcămintelor minerale utile, ținând cont de complexitatea și corectitudinea exploatării substanțelor minerale utile (termen de realizare: septembrie 2007/realizat)

Codul subsolului a fost adoptat prin Legea nr. 3-XVI din 02.02.2009 (publicată în Monitorul Oficial nr. 75 – 77/197 din 17.04.2009);

1.19. Modificarea legislației în vigoare în vederea asigurării executării necondiționate a hotărârilor (deciziilor) instanțelor judecătorești (termen de realizare: octombrie 2007/realizat)

- Legea nr. 43-XVI din 06.03.2008 pentru completarea Codului de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004.

- prin Ordinul nr. 65 din 28.03.2007 al Directorului Departamentului, a fost aprobată Instrucțiunea cu privire la procedura de executare.

1.20. Elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de prestare a serviciilor publice prin intermediul mijloacelor electronice (termen de realizare: decembrie 2007/ în derulare)

- Elaborat Ghidul funcționarului public în domeniul Guvernării electronice, plasat pe site-ul MDI. Un capitol al Ghidului îl constituie „Prestarea serviciilor publice în format electronic – un produs al Guvernării electronice”.

- Elaborat proiectul Reglementării tehnice în asigurarea securității informației bazelor de date la prestarea serviciilor publice electronice și plasat pe site-ul MDI.

- Elaborat proiectul Reglementării tehnice „ Modul de evidență a serviciilor publice electronice”, în proces de avizare.

- Elaborat proiectul „ Determinarea costului de elaborare și implementare a sistemelor informaționale automatizate. Normativele și estimarea cheltuielilor de lucru”, în proces de avizare.

- Elaborat proiectul „ Asigurarea securității informaționale la prestarea serviciilor publice electronice. Cerințe tehnice”, în proces de avizare.

- Elaborat proiectul „ Asigurarea securității informaționale a bazelor de date în procesul de prestare a serviciilor publice electronice. Cerințe tehnice”, în proces de avizare.

1.21. Elaborarea cadrului normativ adecvat pentru crearea Cadastrului fiscal (termen de realizare: aprilie 2007 /realizat)

Prin Legea 448-XVI din 28 decembrie 2006 (publicat în M.O. nr.203-206 din 31 decembrie 2006) cu privire la unele modificări și completări ale titlului VI al Codului Fiscal, a fost reglementat cadrul normativ pentru crearea și implementarea Cadastrului fiscal.

1.22. Elaborarea Raportului asupra progreselor înregistrate și dificultăților întâmpinate în realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției (termen de realizare: anual (noiembrie)/ realizat 2007)

Raport – 2007, elaborat și publicat pe site-ul C.C.C.E.C.

Raport – 2008, elaborat și publicat pe Site-ul C.C.C.E.C.

Raportul – 2009, elaborat și publicat pe Site-ul C.C.C.E.C., diseminat în cadrul Conferinței naționale anticorupție. Raportul prezintă o evaluare a realizării Planului pentru implementarea Strategiei naționale anticorupție pentru anii 2007-2009.

1.23. Examinarea oportunității de actualizare a Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia (termen de realizare - anual (Trim. IV))

Anul 2007 – adoptată Hotărârea Parlamentului nr. 309-XVI din 27.12.2007 privind modificarea și completarea Hotărârii Parlamentului nr.421-XV din 16 decembrie 2004 pentru aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției și Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției.

Anul 2008 – elaborat proiectul Hotărârii Parlamentului privind modificarea și completarea anexei la Hotărârea Parlamentului nr.421-XV din 16 decembrie 2004 pentru aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției și Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției (neadoptat).

Anul 2009 - Autoritățile publice au prezentat propuneri la proiectul Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale anticorupție pe anul 2010. Proiectul Planului a fost plasat pe site-ul CCCEC, diseminat în cadrul Conferinței naționale anticorupție, avizat de către instituțiile de resort și remis Guvernului spre aprobare.

1.24. Completarea art. 8 al Legii nr.45-XIII din 12 aprilie 1994 privind activitatea operativă de investigații, cu interpretarea măsurilor operative de investigații prevăzute la art. 6 (termen de realizare - semestrul I, 2008/executat)

Elaborat proiect de lege de modificarea și completare a art. 6 și 8 din Legea nr.45-XIII din 12 aprilie 1994 privind activitatea operativă de investigații, adoptat prin Legea nr. 181 – XVI din 10.07.2008.

1.25. Crearea și punerea în aplicare a unui cazier juridic pentru persoanele juridice condamnate (termen de realizare: semestrul I, 2008/realizat)

Aprobată prin Ordinul M.A.I. nr. 125 din 28.03.2008 Instrucțiunea cu privire la ordinea de eliberare a actelor juridice persoanelor fizice și juridice. Potrivit prevederilor instrucțiunii, persoanei juridice care a fost condamnată i se eliberează cazier juridic în limba de stat cu următorul conținut: „Conform datelor M.A.I. al R.M., datele de bază ale persoanei juridice (denumirea, numărul de înregistrare, data înregistrării și codul fiscal sau INDO), are antecedente penale.”

1.26. Elaborarea proiectului de lege privind autorizarea executării lucrărilor în construcții (termen de realizare: trimestrul IV, 2008/realizat)

Elaborat proiectul Legii privind autorizarea lucrărilor în construcții, remis Parlamentului spre adoptare (înregistrat cu nr. 373. din 12.03.09).

1.27. Elaborarea proiectului regulamentului privind procedura de evaluare a impactului asupra mediului în context transfrontalier (termen de realizare: Trimestrul IV, în derulare)

Elaborat și plasat pe site-ul Ministerului Mediului proiectul Regulamentului privind procedurile evaluării impactului asupra mediului înconjurător în context transfrontalier în Republica Moldova.

Conform Hotărârii Parlamentului nr. 300-XVI din 24 noiembrie 2005 cu privire la Programul legislativ pentru anii 2005-2009 și Hotărârii Guvernului nr. 1350 din 02.12.2008 cu privire la Planul Național de armonizare a legislației, s-a preconizat elaborarea și prezentarea Parlamentului, în trimestrul III al anului 2009, proiectul de lege privind evaluarea impactului asupra mediului, care are ca scop stabilirea procedurilor-cadru de evaluare a impactului asupra mediului pentru activitățile planificate care pot avea efecte transfrontaliere semnificative asupra mediului.

1.28. Revizuirea Legii insolvenței nr.632-XV din 14 noiembrie 2001 în scopul interzicerii, pe o perioadă de 5-7 ani, a numirii foștilor conducători de întreprinderi și instituții declarate insolvente în funcții de conducători la o altă întreprindere solvabilă și interzicerii eliberării licenței pentru activitatea de administrator al insolvenței (termen de realizare: 2008/nerealizat, măsură depășită)

Conform ultimei modificări la Legea nr.451 din 30.07.2001, activitatea de administrator al insolvenței nu se mai supune licențierii. Reieșind din aceste considerente a decăzut necesitatea elaborării unui proiect de lege.

1.29. Elaborarea Codului etic al personalului instanțelor judecătorești (termen de realizare: 2008/realizat)

Consiliul Superior al Magistraturii a elaborat proiectul *Normelor de Conduită ale angajaților instanțelor de judecată*, care la 20 martie 2008 au fost aprobate prin Hotărârea Consiliului Superior la Magistraturii nr. 95/5.

1.30. Operarea modificărilor de rigoare în Legea nr.1453-XV din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat. Elaborarea normelor de etică pentru notari. Crearea Comisiei de etică și disciplină a notarilor (termen de realizare: 2008, realizat)

Elaborat și remis spre examinare Guvernului la 17 octombrie 2008 proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 1453-XV din 08.11.2002. Prezentul proiect propune de a completa legea în cauză cu un nou articol 22/1, prin care se va institui un Colegiu disciplinar, format din 7 membri dintre care, 2 reprezentanți desemnați de Ministerul Justiției, un profesor titular în materie de drept, 3 notari și un reprezentant al societății civile, aleși prin concurs organizat de Ministerul Justiției. Atribuțiile Colegiului disciplinar vor fi de a constata și examina încălcările comise, de a cerceta sub toate aspectele probele, de a soluționa litigiile, inclusiv de a decide atragerea la răspundere a notarilor pentru încălcarea eticii profesionale.

Elaborat Codul deontologic al notarilor, ce urmează a fi aprobat la Adunarea Generală a Notarilor din Republica Moldova, plasat pe site-ul Ministerului Justiției.

Aprobat, prin Ordinul nr.169 din 30 aprilie 2009, Regulamentul privind activitatea Colegiului disciplinar al notarilor, publicat în Monitorul Oficial al RM, 2009, nr.95, art. 391.

Activitatea nr. 2 „Consolidarea capacităților instituțiilor responsabile de asigurarea respectării legislației penale”

2.1 Asigurarea operativității și eficacității în cercetarea și examinarea cauzelor penale, inclusiv a celor de corupție (termen de realizare: 2007-2009/ se execută)

- Procuratura Anticorupție și C.C.C.E.C. a implementat un plan de colaborare, având la bază evaluarea și estimarea deficiențelor la exercitarea urmăririi penale, precum și a modalităților de prelucrare operativă a informațiilor investigate. Practica dată este preluată și de către procuraturile teritoriale și specializate, fiind apreciată ca una productivă.

- Elaborat Ghidul practic pentru investigatori la cercetarea cazurilor de corupție, și la 17 iulie 2009 Ghidul în cauză a fost remis spre expertiză experților din cadrul Proiectul MOLICO. Actualmente ghidul se perfectează ținând cont de propunerile experților străini.

- În vederea excluderii cazurilor de tergiversare a urmăririi penale, sunt puse în aplicare prevederile ordinului nr.52/11 din 15.05.2009 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind modul de fixare și prelungire a termenilor de urmărire penală, elaborat de către Procuratura Generală.

(Notă: În anul 2009 CCCEC a elaborat studiul „*Evaluarea sentințelor judecătorești pronunțate în cazurile de corupție și cele conexe*”, scopul căruia a fost evaluarea situației reale privind individualizarea pedepselor pe infracțiunile de corupție și cele conexe acestora prin prisma analizei hotărârilor judecătorești definitive pe cauzele instrumentate de către CCCEC și deferite justiției (total analizate 92 cauze penale). În urma analizei efectuate s-a stabilit că, o cauză penală intentată într-un caz de corupție durează în mediu de la pornirea urmăririi penale și până la pronunțarea de către instanța de judecată a sentinței definitive aproximativ 326 zile calendaristice sau 10,6 luni. Circa 60% din cele 92 cauze penale analizate au durat mai mult de 6 luni. Durata maximă a fost de 994 zile (sau 2 ani 8 luni) și durata minimă - 30 zile.

2.2. Implementarea Recomandărilor Consiliului Europei și ale Comisiei Europene privind delimitarea competențelor între Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Procuratura Generală și Ministerul Afacerilor Interne (termen de realizare: semestrul I, 2007/realizat)

Proiect de lege adoptat.

Legea nr. 139-XVI din 20.06.2008 privind completarea și modificarea unor acte legislative, care prevede modificarea art. 6, 7 din Legea cu privire la Centrul pentru Combaterea Crimelor economice și Corupției și art. 153, 195 Cod Fiscal.

2.3. Studiarea și sistematizarea practicii judiciare privind cauzele de corupție, monitorizarea dosarelor penale până la pronunțarea hotărârii judecătorești definitive (termen de realizare: 2007-2009/se realizează)

Direcția judiciară a P.G. studiază practica judiciară privind cauzele de corupție și în egală măsură, monitorizează dosarele penale până la pronunțarea hotărârii judecătorești definitive.

Un studiu relevant în domeniu a fost efectuat de CCCEC (vezi acțiunea nr. 2.1.).

- Conform analizei, din 92 cauze penale analizate, cel mai frecvente sentințe au fost pronunțate în privința funcționarilor autorităților publice (71 %), în special angajați ai autorităților publice locale, ai sectoarelor de învățământ și de ocrotire a sănătății.
- În 38% din cazurile analizate articolul învinuirii stabilit de organul de urmărire penală și procuratură coincide cu articolul vinovăției stabilit de instanța de judecată, restul cazurilor penale 62 % au fost recalificate sau achitate. Astfel, gradul de coincidență între articolul învinuirii și a pedepsei este modest.
- Instanțele de judecată au demonstrat predispunere sporită la aplicarea pedepselor blânde și foarte blânde inculpaților în infracțiunile de corupție și crime conexe. În cazul a 17 % din cauzele penale examinate, instanțele judecătorești au aplicat art.55 Cod Penal „*Liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspunderea administrativă*”, iar în 15% instanțele au adoptat sentințe de achitare. Astfel, doar în privința a 68% din cauzele supuse analizei, au fost pronunțate sentințe de condamnare a inculpaților.
- Ușurarea pedepselor este caracteristic în mare parte instanțelor de judecată de gradul întâi, unde cauzele penale se examinează de un singur judecător. Potrivit datelor disponibile, norma de liberare de răspundere penală cu tragerea la răspundere administrativă a fost aplicată cel mai des de judecătorii din municipiul Chișinău.
- Sentințele analizate denotă inechitate în aplicarea pedepselor de către instanțele de judecată în cauzele penale privind infracțiunile de corupție și crime conexe acestora. Instanțele fac referință frecvent la circumstanțele atenuante în vederea ușurării pedepselor, fiind diminuată ponderea caracterului și gradului prejudiciabil al infracțiunii săvârșite.

2.4. Controlul legalității actelor prezentate în instanța de judecată pentru eliberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, precum și controlul legalității deciziei privind compensarea privilegiată a zilelor de muncă (termen de realizare: 2007-2009/se realizează)

1. În toate penitenciarele activează comisii, care decid aplicarea liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, precum și a compensării privilegiate a zilelor de muncă condamnaților.
2. Conform prevederilor art. 238 al Codului de executare, în componența comisiei, de rând cu reprezentanții penitenciarului, sunt incluși reprezentanți ai autorității administrației publice locale, ai organelor procuraturii, autorității de tutelă și curatelă din localitatea dislocării penitenciarului și a asociațiilor obștești.
3. Prin ordinul D.I.P. nr. 64 din 27 martie 2008 a fost aprobat Regulamentul – cadru de activitate a comisiei penitenciarului.

4. Executată Legea privind amnistia în legătură cu declararea anului 2008, An al Tineretului (nr.188 din 10 iulie 2008), sub incidența căreia cad circa 500 condamnați.

6. Administrațiile penitenciarelor în caz de depistare a cazurilor de încălcare a prevederilor Codului de executare efectuează anchete de serviciu, cu ulterioara expediere a încheierii în Procuratura Generală.

2.5. Organizarea unor cursuri de pregătire profesională a colaboratorilor operativi, a ofițerilor de urmărire penală, a procurorilor și a judecătorilor în vederea relevării, investigării, urmăririi penale și judecării infracțiunilor de corupție (termen de realizare: 2007-2009/se realizează)

- pe parcursul anului 2007 au fost elaborate și editate, în cadrul Procuraturii Generale, 11 îndrumare, indicații și recomandări metodice pentru eficientizarea activității organelor de urmărire penală, organizate 30 de seminare și cursuri de specialitate pentru sporirea profesionalismului și perfecționarea procurorilor și ofițerilor de urmărire penală.

- Pe parcursul anului 2008 în subdiviziunile M.A.I. desfășurate 8 prelegeri și 2 seminare în domeniul anticorupție, dreptului omului, eticii și deontologiei polițienești. În martie – aprilie s-au desfășurat seminare în 13 comisariate de poliție. Au fost abordate tematici diverse, accentul prioritar fiind pus pe “Combaterea infracțiunilor de corupție”, “Problemele pornirii urmăririi penale”, “Reținerea și arestarea”, “Respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în activitatea ofițerilor de urmărire penală prin prisma jurisprudenței CEDO și practica CEDO” etc.

- În conformitate cu Ordinul MAI nr. 450 din 30.12.2008 „Cu privire la organizarea și desfășurarea pregătirii profesionale la locul de serviciu în anul 2009”, în anul curent continuă instruirea colaboratorilor Ministerului Afacerilor Interne în domeniul prevenirii și combaterii corupției.

Ofițerii de urmărire penală au participat la programul de instruire cu tema „Metodologia de bază, abilitățile și conceptele necesare pentru acordarea asistenței și protecției persoanelor traficate, consolidarea cooperării dintre acorduri în cadrul sistemului Național de Referire”, organizat de CCTP al MAI.

- În cadrul C.C.C.E.C, pe parcursul anului 2008, 79 de angajați au fost delegați la cursuri de perfecționare la Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Țării, care în cadrul a 64 de cursuri au studiat arta managementului de performanță în domeniul resurselor umane, planificării strategice, schimbărilor și dezvoltării instituționale la etapa actuală, metode și tehnici de elaborare a actelor normative, Curs de instruire în domeniul analizei impactului de reglementare, Gestionarea procesului de perfecționare profesională a personalului din administrația publică, Managementul organizațional, Managementul schimbărilor și dezvoltare instituțională, etc.

- În anul 2009 circa 100 colaboratori ai CCCEC au participat la cursuri de pregătire profesională, organizate în cadrul Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Țării, diferite seminarii și vizite de studiu în străinătate.

- participarea colaboratorilor Procuraturii anticorupție la ședințele organizate din cadrul Clubului de Investigații Jurnalistice pe tematica referitoare la declarațiile pe venit ale funcționarilor publici și finanțarea partidelor politice, întrunirea reprezentanților Procuraturii Anticorupție cu reprezentanții Ambasadei Statelor Unite în Republica Moldova în cadrul căreia au fost puse în discuție succesele Procuraturii

anticorupție la capitolul combaterea corupției în anul 2008, perspectivele de eficientizare a activității pentru anul 2009, modalitățile de combatere a spălării banilor.

"2.6. Instruirea formatorilor în domeniile ce țin de:

a) particularitățile investigării infracțiunilor de corupție;

b) particularitățile examinării dosarelor privind infracțiunile de corupție în instanțele judecătorești;

c) organizarea unor vizite de documentare a formatorilor pentru schimb de experiență în școlile similare din alte state (termen de realizare: 2008/se realizează)

- În conformitate cu Planul de învățământ (1.10.2007 – 31.03.2009), aprobat prin Hotărârea Consiliului Institutului Național al Justiției (INJ) din 27.06.2008, candidații la funcția de judecător și procuror audiază disciplina de studiu obligatorie „Cercetarea anumitor infracțiuni: de corupție, circulația ilegală a substanțelor narcotice, de spălare de bani și finanțare a terorismului”.

- Cu suportul Proiectului MOLICO, INJ a elaborat curricula AC/AMLTF și materialele pentru formarea inițială. Noul curriculum a fost pus în practică începând cu ianuarie 2009.

- INJ a organizat în anul 2008, cu suportul Proiectului MOLICO, 2 seminare de instruire pentru 40 judecători și 40 procurori cu tematica „Experiențe naționale și internaționale în combaterea corupției” și „Prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului”.

- În anul 2009 procurorii Procuraturii Anticorupție au participat în calitate de lectori, la seminarele organizate de INJ cu tematica „Combaterea infracțiunilor de corupție în cadrul instituțiilor publice de stat și mecanisme de combatere a infracțiunilor economice, deficiențe prin prisma practicii CEDO”.

Capitol II. Prevenirea corupției în instituțiile publice și sectorul privat

Activitatea nr. 3 „Eficientizarea sistemului instituțional”

3.1. Înființarea unei comisii pentru etică, responsabile de coordonarea și controlul aplicării principiilor și normelor prevăzute de Codul deontologic la nivel național (termen de realizare: 2007/ derulare)

Elaborat proiectul de Lege privind instituirea Comisiei Principale de Etică, ca organ specializat menit să contribuie la implementarea politicii cu privire la conflictul de interese (restituit de Guvern MJ pentru definitivare și reavizare).

3.2. Implementarea măsurilor de prevenire a corupției în procedurile de recrutare, selectare, angajare și promovare a persoanelor în funcții publice (termen de realizare: 2007-2009/ se realizează)

Conform rapoartelor prezentate de instituții, în vederea prevenirii corupției în procedurile de recrutare, selectare, angajare și promovare a persoanelor în funcții publice, sunt respectate prevederile Legii nr.158-XVI din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Hotărârii Guvernului nr. 201 din 11.03.2009 despre aprobarea Regulamentului cu privire la ocuparea funcției publice vacante prin concurs și Regulamentului cu privire la perioada de probă pentru

funcționarul public debutant. Condițiile de participare la concurs și funcțiile vacante se plasează pe site-urile oficiale ale instituțiilor și în mass-media.

În scopul informării funcționarilor publici și noilor angajați, sunt aduse la cunoștință sub semnătură, prevederile Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 – XVI din 04.07.2008, Legea privind Codul de conduită a funcționarului public nr. 25 – XVI din 22. 02. 2008, Legea privind accesul la informație nr. 982 – XIV din 11.05.2000, Legea privind conflictul de interese nr. 16 – XVI din 15.02.2008. Sunt revizuite prevederile Regulamentelor interne și elaborate Regulamente noi, care să corespundă Legilor și Hotărârilor nominalizate. În octombrie 2009 au fost publicate și transmise tuturor autorităților publice Recomandările metodice ale Cancelariei de stat privind ocuparea funcției publice vacante prin concurs.

3.3. Elaborarea, la nivel interdepartamental, a reglementărilor privind necesitatea investigării conexiunilor dintre crima organizată și spălarea banilor cu corupția (termen de realizare: sem. I, 2007/realizat)

CCCEC în comun cu subdiviziunile de profil ale Procuraturii, MAI, SIS și SV a semnat ordinul nr. 21/33/147/111-O/25 din 20.II.2009 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind investigarea conexiunilor dintre crima organizată și spălarea banilor cu corupția.

3.4. Formarea unui grup de lucru interdepartamental pentru studierea mecanismului de control al veniturilor și al cheltuielilor demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a persoanelor cu funcții de conducere (termen de realizare: trim. I, 2007/realizat)

Conform Deciziei Comisiei Naționale pentru Integrare Europeană din 21.10.2008, C.C.C.E.C. a creat un grup de lucru pentru studierea practicilor internaționale în domeniul declarării veniturilor și proprietăților și, ca urmare, a elaborat un proiect de lege în domeniu. Proiectul urmează a fi remis spre avizare autorităților publice.

3.5. Crearea unui grup mixt de lucru pentru evaluarea activităților desfășurate în domeniul implementării recomandărilor Grupului de State Contra Corupției (GRECO) și stabilirea obiectivelor pentru instituțiile responsabile de executarea acestor activități (termen de realizare: trimestrial /realizat)

- Grupul de lucru, compus din colaboratori ai Serviciului Vamal, C.C.C.E.C., M.A.I. și Procuratura Generală a fost format prin ordinul Procurorului General nr. 171/9 din 30.06.2006 cu scopul implementării recomandărilor GRECO (Ciclu I de evaluare). Acest grup a activat până în luna iulie 2007 când a fost prezentat la Consiliul Europei un raport suplimentar de situație privind punerea în aplicare a recomandărilor GRECO din runda 1.

- Majoritatea recomandărilor de la runda 2 de evaluare la GRECO au fost incluse în Planul de acțiuni pentru realizarea SNPCC pentru anii 2007 – 2009. Controlul executării acestui Plan revine Grupului de Monitorizare.

- Prin Hotărârea Guvernului din 28.11.2008, pe lângă Cabinetul de miniștri a fost instituit Consiliul coordonator în problemele combaterii corupției și criminalității și aprobat un Regulament de activitate al acestuia. În trimestrul II al anului 2009 Consiliul a examinat problema implementării Recomandărilor GRECO, adresate

Republicii Moldova conform rundeii a II de evaluare și pregătirea către runda a III de evaluare. Decizia Consiliului referitor la măsurile necesare de întreprins întru implementarea integrală a recomandărilor GRECO (ciclul II de evaluare) și pregătirea către runda a treia nu a fost executată din motivul situației politice create în țară.

3.6. Organizarea schimbului de informații analitice între organele de drept referitor la aspectele dezvoltării fenomenului corupției, la particularitățile de tactică și de procedură, la scheme de corupere și la complici (termen de realizare: 2007- 2009/se realizează)

Realizat în baza acordurilor de colaborare încheiate între M.A.I. cu C.C.C.E.C.; Procuratură; Serviciul Vamal; S.I.S.; Serviciul Grăniceri și Inspectoratul Fiscal Principal de Stat.

Un aspect important în activitatea analitică a C.C.C.E.C. îl constituie organizarea schimbului de informații între organele de drept, conlucrarea cu alte instituții publice. În acest sens, a fost solicitată asistența Procuraturii Anticorupție și Procuraturii Generale la elaborarea studiilor privind fenomenul corupției la săvârșirea infracțiunii de trafic de ființe umane și privitor la sentințele emise de instanțele de judecată pe dosarele penale privind infracțiunile de corupție.

3.7. Examinarea oportunității formulării și aplicării în practică a liniilor directorii (indicațiilor, circularelor) pentru administrația fiscală, cu scopul de a asigura ca în practică cheltuielile legate de infracțiuni de corupție să nu fie deductibile (termenul de realizare: trimestrul I, 2008/realizat).

Ministerul Finanțelor consideră inoportună elaborarea proiectelor privind punerea în aplicare a liniilor directorii sau modificarea Codului Fiscal. Legislația în vigoare nu permite deducerea cheltuielilor legate de infracțiuni de corupție.

Conform art. 24 alin. (1) din Codul Fiscal, se permite deducerea cheltuielilor ordinare și necesare, achitate sau suportate de contribuabil pe parcursul anului fiscal, exclusiv în cadrul activității de întreprinzător. În conformitate cu Capitolul VI din Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 77 din 30.01.2008, pct. 39 prevede că în componența deducerilor se includ: cheltuieli ordinare și necesare, achitate sau suportate de contribuabil pe parcursul anului fiscal, exclusiv în cadrul activității de întreprinzător. Astfel, cheltuielile ordinare și necesare reprezintă cheltuieli caracteristice pentru gestionarea anumitor tipuri de activități de întreprinzător, care sunt definite atât cu indici calitativi, cât și indici cantitativi. Cheltuielile achitate reprezintă cheltuielile ordinare și necesare recunoscute spre deducere, iar cheltuielile suportate – cheltuielile ordinare și necesare, plata cărora nu s-a efectuat, dar au fost determinate obligațiuni privind plata lor.

Totodată, în vederea atenționării susținute a colaboratorilor fiscali asupra interzicerii exprese a deducerilor fiscale pentru cheltuieli care ar putea servi pentru acte de corupție, la 29 septembrie 2008 prin circulara nr.17-2/1-13 Inspectoratul Fiscal Principal de Stat a dat indicațiile necesare în acest sens.

3.8. Examinarea oportunității elaborării unor măsuri de ameliorare a situației privind semnarea bănuielilor de corupție (termenul de realizare: trimestrul II, 2008/realizat)

Adoptată dispoziția nr. 01 din 30.10.2008 privind raportarea de către auditori a activităților sau tranzacțiilor suspecte, eventualilor infracțiuni de corupție, publicată în Monitorul Oficial nr.204-205/605 din 14.11.2008.

Activitatea nr. 4 „Prevenirea corupției în administrația publică”

4.1 Informatizarea instanțelor de judecată de toate nivelurile, asigurarea transparenței informaționale a hotărârilor judecătorești, inclusiv prin Internet (termen de realizare:2007/realizat)

- Prin Hotărârea Guvernului nr. 776 din 03.07.2007 a fost aprobată Concepția Sistemului informațional judiciar pentru anii 2007-2008;
- Creat sistemul unic informațional complet al sistemului judiciar.
- Creat soft-ul pentru sistemul informațional judiciar.
- Lansate pagini oficiale în rețeaua Internet a curților de apel și Curții Supreme de Justiție.

4.2. Evaluarea riscului de corupție în organele centrale de specialitate ale administrației publice și în autoritățile administrației publice locale (termen de executare: 2007-2009/în derulare)

Autoevaluarea riscurilor de corupție în organele centrale de specialitate ale administrației publice este prevăzută în al. (4) art. 7 din *Legea cu privire la prevenirea și combaterea corupției*, nr. 90-XVI din 25.04.2008. *Metodologia de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice* a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 906 din 28.07.2008. Conform acestei Hotărâri de Guvern, organele centrale de specialitate ale administrației publice vor autoevalua în perioada 2008-2009 riscurile de corupție, cu elaborarea planurilor de integritate, iar CCCEC va acorda suport consultativ, inclusiv prin instruirii ale autorităților.

În vederea realizării sarcinilor trasate, toate organele centrale de specialitate ale administrației publice au format grupuri de lucru, membrii cărora au fost instruiți de către formatorii CCCEC în cadrul a **19 întruniri**. Instruirile au fost divizate în **5 cicluri** cu tematici diferite. Suportul consultativ a fost oferit de comun cu experții din cadrul *Proiectului MOLICO*, audiența beneficiind de „Materiale de curs privind perfecționarea integrității serviciului public prin auto-evaluarea riscurilor coruptibilității”, șabloanele Raportului de autoevaluare a riscurilor de corupție și Chestionarului pentru auto-evaluarea integrității organizaționale în organele centrale de specialitate, softul BizAgi Process Modeler etc. Formatorii CCCEC au creat pe site-ul instituției un link special cu genericul „Evaluarea riscurilor de corupție” unde au fost plasate informații privind cadrul normativ, evaluarea riscurilor de corupție – roluri și responsabilități, calendarul activităților, evaluarea riscurilor de corupție în cadrul CCCEC, galeria foto.

Activitatea grupurilor de autoevaluare a riscurilor a fost estimată prin vizite în teritoriu (Agenției Relații Funciare și Cadastru, Agenției Rezerve Materiale, Ministerul Culturii, Ministerul Sănătății și Serviciul Grăniceri) și aplicarea chestionarelor. Analiza denotă insuficiența timpului acordat pentru desfășurarea acestei activități, autoritățile publice fiind la mijloc de cale în implementarea metodologiei.

4.3. Asigurarea informațională a Centrului de Combatere a Crimelor Economice și Corupției cu date statistice necesare pentru elaborarea studiilor analitice în domeniul prevenirii corupției și crimelor conexe (termen de executare: 2007-2009/se execută)

- Biroul Național de Statistică remite trimestrial în adresa CCCEC date statistice privitor la “Indicatorii principali și producția în expresie naturală în industria R.M.”; “Indicatori privind circulația producției în R.M.”; “Realizarea lucrărilor de construcție-montaj de organizațiile de antrepriză”; “Indici principali ai activității investiționale”; “Principalii indicatori social-economici pe regiuni de dezvoltare” etc.

4.4. Evaluarea activității instituțiilor publice în domeniul combaterii corupției (termen de executare: 2007-2009/se execută)

- Pe parcursul anilor 2007 – 2009 au fost organizate și desfășurate 18 ședințe ale Grupului de monitorizare, în cadrul cărora au fost audiate dările de seamă ale 20 de autorități publice, dintre care 16 au raportat privitor la implementarea Strategiei naționale anticorupție și 4 au raportat cu privire la autoevaluarea riscurilor de corupție în cadrul instituțiilor sale.

Au fost examinate rezultatele controalelor, efectuate de către membrii Grupului de monitorizare la Serviciul Vamal, Ministerul Dezvoltării Informaționale, Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale, Ministerul Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor, Ministerul Apărării și Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

Hotărârile Grupului de monitorizare se rezumă la faptul că autoritățile publice nu întreprind suficiente măsuri de prevenire a corupției și protecționismului în rândul angajaților și de asigurare a transparenței procesului decizional.

Materialele relevante privitor la activitatea Grupului de monitorizare au fost plasate pe pagina web a CCCEC, care încorporează un modul aparte dedicat Grupului (www.cccec.md).

O practică de succes în monitorizarea instituțiilor de stat denotă activitățile desfășurate de către organizațiile nonguvernamentale în cadrul implementării PPT.

În acest context, AED, implementatorul Programului „Consolidarea Capacității de Monitorizare a Societății Civile în Moldova” a oferit asistență tehnică pentru cinci ONG-uri din Republica Moldova. Aceste organizații – membre ale Alianței Anticorupție au desfășurat activitatea de monitorizare și evaluare în următoarele domenii:

1. Agenția pentru Susținerea Învățământului Juridic și a Organelor de Drept „EX LEGE” – sistemului judiciar;
2. Centrul de Resurse al ONG-ilor pentru Drepturile Omului (CreDO) – sistemul de ocrotire a sănătății;
3. Centru Pro Marshall din Republica Moldova – sistemul vamal și organele poliției;
4. TI Moldova – sistemul fiscal;
5. CAPC – Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției.

Monitorii au elaborat 5 rapoarte consolidate, care cuprind rezultatele monitorizării PPT pentru patru trimestre ale anului 2008 și primul trimestru 2009. Rapoartele consolidate și cele pe domeniile de monitorizare specifice sunt plasate pe site-ul www.alianta.md.

- Un mecanism novatoriu a fost crearea unui Consiliu Civil de monitorizare a activității CCCEC, constituit din 9 membri, reprezentanți ai organizațiilor nonguvernamentale din Republica Moldova. Regulamentul de activitate al Consiliului a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1210 din 29.10.2008 „*Cu privire la Consiliul Civil privind monitorizarea Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției*”.

Consiliul Civil și-a demarat activitatea în anul 2009 prin aprobarea Regulamentului și Planului propriu de activitate. Transparența Consiliului Civil a fost asigurată prin crearea pe site-ul CCCEC a unui modul aparte, dedicat activității Consiliului (www.cccec.md/Consiliul_civil). Primele concluzii vis-a-vis de activitatea CCCEC au fost prezentate de către monitori în cadrul ședinței din iulie 2009.

- În anul 2009 TI – Moldova a efectuat un studiu de evaluare a situației privind controlul legalității utilizării mijloacelor publice, executarea hotărârilor Curții de Conturi și integritatea auditorilor acesteia, ce reprezintă aspecte importante ale promovării *transparenței și responsabilității în gestiunea finanțelor publice*. Această monitorizare a fost desfășurată în baza Memorandumului de cooperare semnat de către TI – Moldova și Curtea de Conturi la 5 martie 2008.

4.5. Efectuarea unui sondaj de opinie privind percepția corupției și atitudinea față de ea, precum și privind atitudinea față de prestația Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și altor instituții antrenate în prevenirea și combaterea corupției (termen de executare: 2007-2009 (trim. II)/realizat)

- Anul 2007 și în anul 2009 – Compania IMASinc cu suportul Proiectului MOLICO a efectuat 2 sondaje de opinii privitor la percepția fenomenului de corupție în RM. Compania IMASinc cu suportul Proiectului MOLICO a elaborat și publicat raportul de cercetare „Evoluția percepției fenomenului corupției în Republica Moldova 2005 - 2009”.

- A fost elaborată Concepția Metodologiei de măsurare a percepției corupției în Republica Moldova, aprobată prin Ordinul Directorului CCCEC, nr.126 din 17.09.2008, concepția având ca obiectiv instituirea unui principiu unic de măsurare periodică a fenomenului corupției în Republica Moldova, elaborarea și estimarea indicelui național de percepție a corupției.

Pentru testarea componentelor Concepției metodologiei de măsurare a percepției corupției în societate, a fost selectată prin concurs organizația neguvernamentală „CRRAS”, care a semnat contractul de finanțare cu agenția americană, desemnată de experții americani din cadrul Proiectului „Provocările Mileniului”. Ca urmare, au fost elaborate 3 studii sociologice privind perceperea fenomenului corupției în sistemul educației, în sistemul medical și în domeniul businessului mic și mijlociu. Pe baza acestor studii sociologice și a recomandărilor formulate de CRRAS au fost elaborate: Strategia de prevenire și combatere a corupției în sistemul de învățământ și Planul de acțiuni pentru diminuarea fenomenului corupției în sistemul de învățământ din Republica Moldova, Strategia publică de educare în prevenirea și combaterea corupției în sistemul de sănătate, Strategia publică de educare în prevenirea și combaterea corupției în domeniul businessului mic și mijlociu (BMM).

4.6. Elaborarea și implementarea Planului de securitate a sistemului informațional „Cadastrul bunurilor imobile” (termen de realizare: semestrul I, 2008/ realizat)

Conform Planului de securitate a sistemului informațional „Cadastrul bunurilor imobile”:

- s-a elaborat și remis spre examinare conducerii întreprinderii și direcțiilor cointeresate proiectul „Politicii securității informaționale în subunitățile Aparatului central al întreprinderii și filialele teritoriale”;
- s-a demarat, în calitate de proiect-pilot, auditul resurselor informaționale la OCT Chișinău, având scop evaluarea stării actuale a sistemului informațional și depistarea riscurilor eventuale.
- adoptate decizii privind determinarea categoriilor utilizării rețelei internet;
- elaborate proceduri de utilizare a purtătorilor de informații USB;
- primite decizii privind înființarea grupurilor de lucru pentru elaborarea criteriilor de evaluare a nivelului securității informaționale;
- instalate soft-uri pentru efectuarea de către conducerea întreprinderii a controlului lucrului colaboratorilor în rețeaua computerizată corporativă și prevenirea utilizării informației cadastrale în scopuri personale.

4.7. Elaborarea și implementarea strategiei de marketing a datelor cadastrale (termen de realizare: 2007/ executat)

Strategie elaborată.

Strategia de marketing a datelor cadastrale a fost transmisă spre implementare Î.S. „Cadastru” și plasată pe site-u www.arfc.gov.md.

4.8. Finalizarea implementării principiului “ghișeu unic” la Camera de Licențiere, în comun cu organele centrale de specialitate ale administrației publice și organele ramurale respective cu funcții de control și de supraveghere (termen de realizare: semestrul I 2007/ realizat)

- Aprobata Hotărârea Guvernului nr. 1068 din 19.09.2008 „Cu privire la implementarea ghișeului unic în cadrul Camerei de Licențiere”;

Camera de Licențiere, în comun cu Proiectul SUA în Republica Moldova „ Reforma Cadrului de Reglementare a Activității de Întreprinzător” (USAID/BIZTAR), a creat și a implementat, cu începere de la 15.01.2009 Sistemul Informațional Electronic al Camerei de Licențiere – SIECL, care constă din Registrul electronic de licențiere, sistemul electronic de informare și consultare a agenților economici la fiecare din cele 37 genuri de activitate, licențiate de Cameră, „ Ghidul în licențiere” și „ Ghișeu unic” electronic al Camerei.

Datorită *ghișeului unic* implementat de Camera de Licențiere a fost simplificată procedura de recepționare a actelor de la solicitanții de licență. Actualmente, circa 60% din numărul total de acte necesare pentru licența de activitate sunt obținute prin intermediul “ghișeului unic”.

4.9. Perfecționarea sistemului de achiziții publice existent prin sporirea transparenței, reducerea numărului de achiziții dintr-o singură sursă (termenul de realizare: 2007/ realizat)

- adoptată Legea nr. 96-XVI din 13.04.2007 „Privind achizițiile publice”;
- aprobată Hotărârea Guvernului nr. 1394 din 12.12.2007 ”Cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru implementarea Legii nr.96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice”;

- Întru implementarea integrală a obiectivelor și mecanismelor prevăzute în Legea nr. 96-XVI din 13.04.2007, au fost aprobate de Guvern 19 acte normative.
- asigurată transparența prin editarea Buletinului Achizițiilor Publice – revistă tipărită și distribuită de două ori pe săptămână. Elaborată și definitivată o versiune nouă a paginii WEB existente a achizițiilor publice – www.tender.gov.md;
- În mai 2009 a fost lansat Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de Stat al Achizițiilor Publice”, utilizarea căruia va contribui la:
 - sporirea transparenței achizițiilor publice;
 - utilizarea eficientă a banilor publici;
 - stimularea și asigurarea concurenței loiale;
 - automatizarea proceselor de achiziții publice;
 - aplicarea achizițiilor publice electronice;
 - fortificarea încrederii publice față de sistemul achizițiilor publice.
- Conform informației prezentate de ARMAPAU, a crescut substanțial numărul procedurilor deschise de achiziții. Volumul de achiziții realizat în rezultatul licitațiilor publice a înregistrat în anii 2006 și 2007 un volum de **70%** din totalul achizițiilor publice pe țară, iar pe parcursul anilor 2008 și 2009 – circa **73%**. Drept comparație, volumul achizițiilor prin licitații publice în anul 2004 a constituit **46%** și în anul 2005 – **57%** din totalul achizițiilor publice pe țară.

4.10. Implementarea și perfecționarea practicii ghișeelor unice în tehnologia activității vamale. Evaluarea activității ghișeelor unice vamale devenite funcționale (termenul de realizare: semestrial / realizat)

- Prin Dispoziția Guvernului nr. 88-d din 28.09.2007 creată Comisia interministerială de implementare a Ghișeului unic în tehnologia activității vamale.
- elaborat Plan de acțiuni pentru implementarea principiului „ghișeul unic” la punctele de trecere auto a frontierei, aprobat de Prim-ministru la 17.03.2008.
- Aprobată Legea nr. 102-XVI din 16.05.2008 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care prevede preluarea de Serviciul Vamal a competențelor Serviciului de Stat de Carantină Fitosanitară, Inspectoratului Ecologic de Stat și A.M.T.A.I în punctele de trecere a frontierei.
- conform Planului menționat mai sus, Serviciul Vamal a preluat 2 atribuții: a Întreprinderii de Stat „Agenția Moldovei Trafic Auto Internațional”, lichidată prin Hotărârea Guvernului nr.153 din 14.02.2008 și atribuțiile de perceperea a unor plăți pentru poluarea mediului, exercitate anterior de posturile de control ecologic. În acest sens au fost aprobate actele normative interne, semnat acordul de colaborare între Ministerul Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor și Serviciul Vamal, elaborat programul informațional de automatizare a controlului transportului internațional auto și perceperea plăților respective, „UNIPASS” (evidență automatizată a traficului internațional auto).

O versiune actualizată și modernizată a programului „UNIPASS” o reprezintă noul sistem informațional integrat „Frontiera”, implementat începând cu ianuarie 2009. Serviciul Vamal și ÎS “Vamtehinform” lucrează permanent la perfecționarea sistemului “Frontiera” în vederea asigurării schimbului automatizat de date între

diferite instituții (Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul mediului, Agenția Transporturilor, Serviciul Grăniceri) și implementării sistemului de procesare electronică a documentelor. În vederea informării comunității de afaceri despre procesul de implementare a principiului *ghișeul unic*, pe pagina-web oficială a Serviciului Vamal www.customs.gov.md a fost creată o rubrică specială „*ghișeul unic/single window*”.

4.11. Implementarea și perfecționarea aplicării criteriilor de selectivitate la efectuarea controlului vamal al mărfurilor. Întocmirea și mediatizarea raportului privind aplicarea criteriilor de selectivitate (termenul de realizare: semestrial / executat)

- Secția managementul riscurilor a S.V. periodic completează Modulul selectivității al SI ASYCUDA World cu criterii de selectivitate care vizează subevaluarea valorii în vamă, protecția proprietății intelectuale la frontieră, agenții economici care au comis încălcări ale legislației vamale, atenționarea inspectorilor vamali despre mărfurile care se supun unui regim special de vămuire etc.

Un șir de criterii de selectivitate sunt introduse în SI la propunerea nemijlocită a colaboratorilor Secției managementul riscurilor, așa ca: criterii de selectivitate care vizează țările cu grad sporit de risc în ceea ce privește producerea drogurilor, criterii de selectivitate care vizează introducerea de mărfuri care pot servi ca precursori în producerea substanțelor narcotice și psihotrope, mărfuri cu dubla destinație, mărfuri de acoperire, țările off-shore, protecția stratului de ozon ș.a.

În baza informației Inspectoratului Fiscal Principal de Stat – introdus criteriul de selectivitate care este bazat pe lista agenților economici „fantomi”. În baza scrisorii Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale s-a creat criteriul care vizează protecția plantelor și animalelor din flora și fauna sălbatică (conform Convenției CITES).

În SI ASYCUDA World, paralel cu criteriile de selectivitate locale/naționale, funcționează cu succes mecanismele de control care permit contrapunerea prețurilor declarate în declarațiile vamale la anumite categorii de mărfuri cu informația privind prețurile minime la aceste produse.

În total, în vederea perfecționării aplicării criteriilor de selectivitate, au fost create 13 criterii locale și 17 naționale, pentru mărfuri vulnerabile, agenți economici suspecti de încălcarea reglementărilor vamale sau care au comis fraude vamale, mijloace de transport care au figurat în cazuri de fraudă vamală, etc.

Actualmente parametrii selectivității în sistemul informațional Asycuda World sînt următoarele: la import – 50% coridorul verde, 25% coridorul galben și 20% coridorul roșu; la export – 70% coridorul verde, 20% coridorul galben și 10% coridorul roșu.

- Materiale despre activitatea privind managementul riscurilor sunt publicate în revista specializată a Serviciului Vamal „Vama”.

4.12. Elaborarea și implementarea unui mecanism de evidență, de control și de raportare în privința fondurilor bănești colectate în instituțiile de învățământ în diferite scopuri, inclusiv prin perfectarea bonurilor de plată (termenul de realizare: 2007-2009/ derulare)

- Elaborat noul Cod al învățământului, care urmează a fi promulgat și care include și articolul „Activitatea asociațiilor părintești”.

În baza noului Cod al învățământului, va fi elaborat Regulamentul cu privire la activitatea asociațiilor părintești, care va prevedea și mecanismul de evidență, de control și de raportare în privința fondurilor bănești colectate.

4.13. Elaborarea și implementarea unor acțiuni concrete de prevenire a fenomenului corupției în instituțiile de învățământ de toate nivelurile (termenul de realizare: 2007-2009/ se execută)

Anul 2008: - elaborate mostre noi cu sistem de protecție pentru diploma de BAC, diploma pentru colegii, pentru învățământul universitar și pentru diploma de master;

- pregătite datele pentru personalizarea centralizată a fiecărui act de studiu nominalizat, care va fi înregistrat în Baza de date centrală a actelor de studii.; fiecare document nominalizat va putea fi verificat on-line;

- inițiată înregistrarea obligatorie a persoanelor, care primesc acte de studii, în Registrul de Stat al Populației, în conformitate cu legislația în vigoare;

- Regulamentul – cadru privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență, aprobat prin *ordinul Ministerului Educației și Tineretului nr. 84 din 15 februarie 2008*, a fost plasat pe site-ul ministerului, mediatizat în cercurile universitare în cadrul seminarelor metodice, organizate în acest scop.

- perfectate 3 ordine ale ministrului educației și tineretului, vizând termenele de organizare a procesului de admitere, modificările la Regulamentul de organizare și desfășurare a admiterii în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova.

- au raportat C.C.C.E.C. despre funcționarea liniilor fierbinți 9 instituții superioare de învățământ.

- urmare a petițiilor parvenite, efectuate de M.E.T. 2 controale la Universitatea Agrară de Stat din Moldova și Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” Chișinău, ca rezultat 5 persoane atenționate vizavi de corectitudinea desfășurării examenelor;

- efectuate de M.E.T. 68 de controale de monitorizare în centrele de bacalaureat;

- în vederea mediatizării Regulamentelor de examen, organizate: 6 seminare republicane pentru membrii administrației DR/MÎTS și 6 seminare zonale (sud, centru și nord) pentru cadrele didactice, 4 întruniri republicane ale șefilor direcțiilor raionale/municipale învățământ, tineret și sport; 20 de întruniri locale, cu participarea elevilor, părinților, cadrelor didactice; 5 intervenții TV, 4 – la radio, 5 – în presa scrisă.

Anul 2009: - în organizarea sesiunii de bacalaureat pentru prima dată au fost aplicate pe larg tehnologii informaționale și comunicaționale, pentru asigurarea securității materialelor de examen și a transmiterii acestora, au fost utilizate echipamente speciale și programe soft, testele pentru examenele de bacalaureat au fost compilate electronic în dimineața fiecărei zile de examen și transmise electronic, pe teste s-au aplicat coduri de bare, fără nominalizarea autorului etc.

- prin circulara Ministerului Educației nr. 03/14-361 din 15.04.2009, a fost remis instituțiilor de învățământ superior un chestionar pentru organizarea sondajelor de opinie pe parcursul sesiunilor, prin interviuarea studenților privind actele de corupție din cadrul instituțiilor de învățământ. Chestionarul a fost elaborat de către Universitatea de Stat din Moldova la solicitarea Ministerului.

- în cadrul colegiilor de medicină colectivele profesionale sunt periodic informate despre actele normative anticorupție în vigoare. La ședințele cu elevii și părinții se informează despre activitățile administrației, se pun în discuție diverse probleme și întrebări, inclusiv problema prevenirii fenomenului luare/dare de mită. În instituțiile de învățământ medical sunt amplasate urne pentru petiții.

4.14. Crearea și implementarea, în cadrul administrației publice locale, a mecanismelor de control administrativ intern și monitorizarea de către Ministerul Administrației Publice Locale a aplicării acestora (termenul de realizare: semestrul I, 2007/în derulare)

- Instituția de „audit intern” prevede Legea privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28.12.2006 (Capitolul XIII), cu aplicare din 01.01.2008.

- Ținând cont de necesitatea aplicării uniforme, conform standardelor internaționale, de către toate autoritățile publice indiferent de nivelul lor, a standardelor privind auditul public intern, au fost aprobate Hotărârea Curții de Conturi nr. 82 din 29.11.2007 și Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 98 din 27.11.2007 “Cu privire la aprobarea Standardelor Naționale de Audit Intern”;

- Aprobata Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 111 din 26.12.2007 “Cu privire la aprobarea Codului etic al auditorului intern și Cartei de Audit Intern (Regulament – model de efectuare a auditului intern);

- Aprobata Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 118 din 29.12.2008 „Cu privire la aprobarea Normelor metodologice pentru implementarea auditului intern în sectorul public”.

4.15. Efectuarea studiului sociologic privind fenomenul corupției în sistemul de cadastru (termenul de realizare: 2007/realizat)

Studiu sociologic efectuat privind cerințele utilizatorilor de informații cadastrale față de datele cadastrale și fenomenul corupției în sistemul de cadastru. Studiul a stat la baza elaborării Strategiei de marketing a datelor cadastrale.

Activitatea nr. 5 „Educația anticorupție a funcționarilor publici”

5.1 Selectarea și instruirea formatorilor din cadrul Consiliilor raionale, care vor implementa, programe de studiere a normelor ce reglementează activitatea angajaților autorităților administrației publice locale și responsabilitatea lor pentru actele de corupție (termenul de realizare: semestrul I, 2007/realizat)

În scopul extinderii activităților de prevenire la nivel local, C.C.C.E.C. a organizat și desfășurat în septembrie și octombrie 2008 două sesiuni ale Cursului de instruire a formatorilor din cadrul consiliilor raionale, care vor implementa programe de studiere a normelor ce reglementează activitatea angajaților autorităților administrației publice locale și responsabilitatea lor pentru actele de corupție. Pentru instruire au fost selectați 36 de reprezentanți ai consiliilor raionale și municipale din toată republica. În cadrul primului curs de instruire au fost abordate subiecte privitor la cadrul legal și instituțional anticorupție, etica profesională a funcționarului public, conflictul de interese și soluționarea lor, calificarea juridico-penală a actelor de corupție, tipurile răspunderii juridice pentru comiterea actelor de corupție etc.

Cea de a III-a sesiune, a avut loc în martie 2009, au fost invitați doar 12 reprezentanți (Călărași, Criuleni, Dondușeni, Fălești, Glodeni, Leova, Rezina, Sîngerei, Soroca, Căușeni, Bălți și UTA Găgăuzia) selectați din cei prezenți la primele două sesiuni.

Totodată, grupurile de lucru au schițat și prezentat planuri de implementare a unor măsuri anticorupție la nivel local în domeniul achizițiilor publice, asistență socială și organe ale administrației publice locale.

Participanții la cea de a treia instruire au fost desemnați prin certificat drept formatori anticorupție din cadrul consiliilor locale care vor implementa programe de studiere a normelor ce reglementează activitatea angajaților autorităților administrației publice locale și responsabilitatea lor pentru actele de corupție.

5.2 Desfășurarea în instituțiile publice a Zilelor unice de prevenire a corupției cu genericul „Conflictele de interese și soluționarea lor” (termenul de realizare: semestrial/realizat)

- O Campanie națională fără precedent de informare anticorupție cu genericul „Tu poți opri corupția!” s-a desfășurat în perioada aprilie 2008 – februarie 2009 în cadrul PPT. Această campanie a implicat un număr considerabil de instituții ale autorităților publice și ale societății civile în efortul de a oferi cetățenilor un spectru larg de instrumente și materiale informative destinate facilitării luptei împotriva corupției. Printre activitățile desfășurate se menționează: - amplasarea în incinta unor instituții publice (ministere, judecătoria, comisariate de poliție, inspectoare fiscale, spitale și universități din țară) a peste 150 de panouri informative; - elaborarea peste 60 mii de buletine informative tematice vizând domeniile sănătății, fiscal, vamal, poliție, precum și pliante într-un tiraj de 200 mii de exemplare; - organizarea a 3 mese rotunde regionale, de informare și motivare, cu participarea funcționarilor publici, a reprezentanților societății civile și mass-media; - la cele mai importante posturi de radio TV au fost difuzate 3 spoturi video, de informare și sensibilizare a cetățenilor. Materialele informative cu telefoanele de încredere anticorupție au fost distribuite în timpul acțiunilor stradale, desfășurate în toate raioanele Republicii Moldova și în municipiul Chișinău; - organizat un concurs de selectare a celor mai activi promotori ai practicilor anticorupție de pe întreg teritoriul țării.

- Întru executarea circulare Ministerului Educației nr. 03/14-301 din 27 martie 2009, instituțiile de învățământ general și profesional au organizat în iulie 2009 activități menite să prevină fenomenul corupției în învățământ (adunări „Mita este în detrimentul fiecăruia”, seminarii cu pedagogii, prelegeri speciale în cadrul cursurilor de Drept, expoziții/panouri tematice informative etc.

- în iulie – august 2008 Transparency International – Moldova a efectuat un sondaj de opinie la 7 autorități publice (M.A.I., I.F.P.S., S.V., M.E.C., M.E.T., M.C.D.T., M.S.) fiind chestionați 307 angajați la subiectul percepției conflictului de interese. Printre concluziile experților s-a menționat: circa jumătate din respondenți au definit incorect noțiunea de conflict de interese; circa 72% confundă conflictul de interese cu corupția, ceea ce denotă cunoștințe scăzute în materie; capacitatea redusă a funcționarilor de a identifica situații de conflicte de interese; codurile de conduită ale IFPS, NAI și SV nu includ un șir de norme prevăzute de organisme internaționale și nu prevăd un mecanism de implementare etc.

5.3 Studierea sistematică de către toți funcționarii publici a legislației cu privire la prevenirea și combaterea corupției, a Codului model de conduită pentru

funcționarii publici, aprobat de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei (termenul de realizare: anual în noiembrie / realizat)

Instituțiile au raportat despre aprobarea Planurilor de instruire a angajaților din cadrul administrației publice centrale, care cuprind tematici cu privire la studierea Codului de conduită a funcționarului public (Legea nr. 25-XVI din 22.02.08), cu privire la conflictul de interese (Legea nr.16-XVI din 15.02.2008), Cu privire la prevenirea și combaterea corupției (Legea nr. 90-XVI din 25.04.2008).

5.4. Diseminarea codurilor de conduită în sectoarele respective, inclusiv prin includerea în pregătirea profesională specializată a unor componente de integritate și anticorupție în sectorul public (termenul de realizare:2007 – 2009/realizat)

În scopul consolidării integrității instituțiilor publice, au fost aprobate și se implementează coduri etice sectoriale, la toate autoritățile publice au fost distribuite postere „Codul de conduită a funcționarului public: obligații și garanții” și pliante „Noul cadru legislativ de reglementare a activității funcționarului public”, orele de pregătire profesională au inclus module aparte vizând etica în serviciul public și conflictele de interese.

5.5.Organizarea și desfășurarea unor treninguri de instruire și seminare ale funcționarilor publici, având drept subiect normele legale referitoare la prevenirea și combaterea corupției, identificarea și semnalarea infracțiunilor de corupție, respectarea Codului de etică și a politicii cu privire la conflictul de interese (termenul de realizare: semestrial / realizat)

- Pe parcursul anilor 2007 – 2009, de către C.C.C.E.C. au fost organizate 210 de întruniri anticorupție la care au participat estimativ 9200 de persoane. Seminarele au fost desfășurate pentru angajații administrației publice centrale și locale, penitenciarelor, specialiștii Centrelor de medicină preventivă, reprezentanții Instituțiilor medico-sanitare publice, cadrele din sistemul financiar-fiscal, conducătorii unor instituții de învățământ etc. În cadrul acestor întruniri s-a discutat tematici precum strategia națională de prevenire și combatere a corupției; măsurile de prevenire și combatere a corupției; calificarea juridică a infracțiunilor de corupție; normele de conduită a funcționarilor publici; cadrul legislativ și instituțional privind corupția; Legea nr. 16-XVI din 15.02.2008 cu privire la conflictul de interese; Legea nr. 25-XVI din 22.02.2008 privind Codul de conduită a funcționarului public.

- În anul 2009 Ministerul Educației, întru organizarea eficientă a examenelor și excluderea situațiilor ce ar favoriza cazuri de corupție în procesul sesiunilor, a organizat 6 seminare de formare cu participarea a 421 de responsabili pentru gestionarea bazei de date SAPD, vizând candidații la absolvirea treptelor de școlarizare., 15 seminare cu membrii grupurilor de lucru vizând structura și conținutul testului de examene și asigurarea securității informației de test.

- O serie de seminare la autoritățile publice de nivel central și local au fost organizate și desfășurate de către Transparency International Moldova, inclusiv organizate 198 de seminare si mese rotunde anti-corupție cu o audiență de circa 8400 reprezentanți ai instituțiilor publice centrale și locale, societății civile, oamenilor de afaceri ; instruiți formatori in teritoriu si citite seminare anti-corupție in localitatile rurale, inclusiv organizate trei training-uri pentru formarea formatorilor din localitatile rurale la temele : “Cadrul legal national si international de prevenire si combatere a coruptiei”,

“Tratarea conflictului de interese în instituțiile publice”, “Sistemul de petitionare drept cale de prevenire a corupției”. Persoanele selectate au desfășurat 302 seminare în localități pentru reprezentanții societății civile, administrației publice locale, oamenilor de afaceri și mass-media. Numărul total de participanți la seminare – 8420 persoane.

- Începând cu luna octombrie 2006 și până în iunie 2009, experții CAPC, în comun cu reprezentanții CCCEC, au organizat și desfășurat 33 training-uri pentru reprezentanții autorităților administrației publice centrale și locale din Republica Moldova, scopul de bază al acestora fiind diseminarea Metodologiei expertizei coruptibilității și a bunelor practici ale CAPC și CCCEC la acest capitol. În cadrul acestor training-uri au fost instruite în jur de 400 persoane – reprezentanți ai subdiviziunilor autorităților administrației publice centrale și locale implicați în activitatea de elaborare a actelor normative.

5.6. Includerea în Programul național de perfecționare a cadrelor din industria turismului a orelor de instruire a reprezentanților sectorului privat (agențiilor economice din industria turismului) privind modalitatea de luptă contra corupției (termenul de realizare: trimestrial/se realizează)

Conform raportului Ministerului Culturii, în anul 2008 au fost realizate următoarele acțiuni:

- organizate seminare în cadrul instituției la tema prevenirii corupției;
- desfășurate cursuri de instruire a reprezentanților sectorului privat (agenții de turism) la subiectul „Mecanismelor naționale de prevenire a corupției”.

Activitatea nr. 6 „Optimizarea controalelor și conlucrarea cu organele de drept”

6.1. Monitorizarea procedurilor de achiziții publice efectuate de către instituțiile publice în scopul eliminării actelor de corupție la efectuarea lor (termen de realizare: 2007-2009/se realizează)

Prin Hotărârea Guvernului nr. 648 din 29.05.2008 a fost instituită Comisia pentru supravegherea realizării achizițiilor publice.

Aprobată Hotărârea Guvernului nr.602 din 16.05.2008 privind majorarea efectivului-limită a Agenției Rezerve Materiale, Achiziții Publice și Ajutoare Umanitare cu 7 unități, specialiști care au fost antrenați nemijlocit în gestionarea domeniului achiziții publice.

Anul 2007. **ARMAPAU**, examinând corectitudinea desfășurării licitațiilor publice, a restituit spre reexaminare rezultatele a **80** licitații, dintre care au fost respinse total rezultatele a **24** licitații. Au fost respinse parțial, unele loturi sau poziții distincte, rezultatele a **38** licitații. Examinând corectitudinea desfășurării concursurilor prin metoda cererii ofertelor de prețuri, Agenția a transmis în adresa autorităților contractante **183** scrisori de avertizare, restituire a documentelor prezentate ș.a. În rezultatul examinării corectitudinii contractării bunurilor, lucrărilor și serviciilor dintr-o singură sursă, **162** contracte au fost respinse.

Anul 2008. **ARMAPAU**, examinând corectitudinea desfășurării licitațiilor publice, a restituit spre reexaminare și evaluare repetată ofertele rezultate a 27 de licitații și a anulat 12 licitații. În cadrul desfășurării concursurilor prin metoda cererii ofertelor de

prețuri, Agenția a întocmit și a transmis autorităților contractante 110 scrisori de avertizare privitor la încălcările comise, iar în cadrul contractării bunurilor, lucrărilor și serviciilor dintr-o singură sursă, 187 de contracte au fost respinse din motivul necorespunderii prevederilor actelor normative în domeniu.

Anul 2009 . ARMAPAU, examinând corectitudinea desfășurării licitațiilor deschise (publice) în semestrul I al anului 2009, a restituit spre reexaminare și evaluare repetată a ofertelor rezultate a 37 licitații și a anulat 24 de licitații.

Examinând corectitudinea desfășurării concursurilor prin metoda cererii ofertelor de prețuri, Agenția a întocmit și a transmis în adresa autorităților contractante 78 de scrisori de respingere și restituire a documentelor prezentate.

În rezultatul examinării corectitudinii contractării bunurilor, lucrărilor și serviciilor dintr-o singură sursă, au fost respinse 156 de contracte din motivul încadrării incorecte a acestora prevederilor legislației cu incidență în domeniul achizițiilor publice, iar, în Lista de interdicție au fost introduși 5 operatori economici. Pentru a exclude abuzurile și riscurile de corupție în procesul realizării achizițiilor publice, au fost desfășurate 43 de seminare de instruire a personalului implicat.

6.2. Relevarea și documentarea schemelor de corupție în rândul funcționarilor de rang înalt din structurile de stat și ale administrației publice centrale (termen de realizare: 2007-2009/se realizează)

În contextul contracarării corupției la nivel înalt, pe parcursul a 12 luni ale anului 2007, CCCEC a inițiat urmărirea penală în privința a 84 de persoane, printre care 1 judecător de instrucție; 1 procuror; 4 ex-președinți de raion; 28 primari; 1 șef de inspectorat fiscal de stat teritorial; 22 conducători de instituții de învățământ, educație și cultura s.a.

Pe parcursul anului 2008, CCCEC a pornit cauze penale pentru comiterea actelor de corupție în privința persoanelor cu funcții de conducere, după cum urmează: primari – 15, secretari ai consiliilor locale - 8, perceptori fiscali, specialiști și contabili șefi din cadrul primăriilor – 9, directori ai instituțiilor de învățământ – 9, conducători și manageri ai instituțiilor publice – 7, colaboratori de poliție – 6, medici-șefi și medici – 5, colaboratori ai Serviciului Vamal – 3, angajați ai Ministerului Justiției – 3, avocați – 4, directori de întreprinderi de stat și organizații – 16.

La inițiativa Centrului, au fost eliberați din serviciu 14 colaboratori vamali pentru folosirea situației de serviciu la comiterea contrabandei cu mărfuri.

În decursul a 9 luni ale anului 2009, din totalul (176) actelor de corupție și cele conexe, depistate de CCCEC, 40 se referă la infracțiuni de însușire cu folosirea situației de serviciu, 40 de infracțiuni ce țin de trafic de influență, 27 – corupere pasivă, 22 se referă la infracțiuni ce depășesc atribuțiile de serviciu și conțin abuz de putere, abuz de putere sau abuz de serviciu -20, 12 infracțiuni ce țin de fals în actele publice, 9 – neglijență în serviciu, 2 – primirea de către funcționar a recompensei ilicite și 2 – luare de mită.

La 15 mai 2009, Procuratura Anticorupție a organizat o sedință comună a conducerii procuraturii specializate (Procurorul Anticorupție, adjuncții Procurorului Anticorupție, șefii de secții și de servicii) și conducerea serviciilor operative ale CCCEC. La întrunire s-a pus în discuție tematica depistării și documentării cazurilor de corupție comise de către judecători și avocați în domeniul justiției.

6.3. Efectuarea investigațiilor pentru identificarea tendinței de extindere a corupției, gradului de pătrundere a acesteia în domeniile principale ale economiei naționale și în structurile administrative (termen de realizare: 2007-2009/realizat)

În anul 2007- 2008, C.C.C.E.C a elaborat/definitivat 32 studii analitice și note informative, dintre care 19 studii au fost transmise autorităților competente, inclusiv conducerii de vârf a țării și Guvernului spre informare, iar 8 studii au fost prezentate subdiviziunilor operative a Centrului pentru examinare. În aceste note au fost abordate aspecte vizând fenomenul corupției în sistemul învățământului, în rândurile avocaților, în domeniul ocrotirii sănătății, unele aspecte de import-export și ale domeniului zăcămintelor minerale. Studiul privind fenomenul corupției în rândul avocaților a fost plasat pe site-ul Centrului.

În anul 2009, C.C.C.E.C. a elaborat 3 studii sociologice privind perceperea fenomenului corupției în domeniile educației, medical și businessului mic.

Au fost elaborate, cu suportul Procuraturii Anticorupție și altor instituții, 6 studii analitice cu abordarea tematicii prevenirii și combaterii corupției în următoarele domenii:

- achizițiile publice în medicină (în comun cu reprezentanții ARMAPAU și Procuratura Anticorupție);
- sentințele judecătorești în cazurile de corupție (în comun cu Procuratura Anticorupție);
- corupția și traficul de ființe umane;
- piața tehnologiilor informaționale;
- procedurile de prestare a serviciilor juridice de către avocați în cazurile de la CEDO;
- piața metalelor prețioase și semiprețioase în RM.

6.4. Identificarea și implementarea celor mai bune practici și/sau standarde internaționale cu privire la activitățile de control, studii tematice cu aplicarea lor în procesul de selectare a entităților supuse controlului și efectuarea controlului (2007-2009/realizat)

- prin Hotărârea **Curții de Conturi** nr. 4 din 14 februarie 2008, au fost aprobate „Norme metodologice privind realizarea activității de control extern”.

- elaborat manualul „Auditul regularității” și documentația-standard a misiunilor de audit (modelul raportului de audit și proiectul de hotărâre privind aprobarea raportului de audit).

- În corespundere cu Standardul Internațional pentru Practica Profesională a Auditului Intern 1300 – *Programul de asigurare și îmbunătățire a calității*, în trim. III al 2008 a fost elaborat Programul de asigurare a calității Activităților de audit intern în cadrul BNM.

- efectuat auditul performanței privind achizițiile publice în condițiile noii legi pe perioada anului 2008. Rezultatele au fost examinate în cadrul ședinței plenare a Curții de Conturi din 28.05.2009.

- La 07.07.2009 a fost aprobat Regulamentul privind atragerea experților și utilizarea rezultatelor expertizelor realizate în cadrul misiunilor de audit. Astfel, Curtea de Conturi va avea posibilitate de a atrage specialiști cu cunoștințe specifice în cazul când auditorii Curții nu vor deține astfel de cunoștințe.

- În trimestrul II al 2009 a fost elaborat Manualul de Audit al performanței.

6.5. Verificarea corectitudinii eliberării actelor necesare la etapa preliminară și de amplasare a obiectelor de construcție pe teritoriul localităților urbane și rurale (termen de realizare: trimestrial /realizat)

Referitor la activitatea desfășurată, Inspectoratul Ecologic de Stat a plasat pe site-ul www.inseco.gov.md Raportul sintetizat al activităților controlului ecologic și geologic de stat pentru anul 2008, precum și rapoartele săptămânale privitor la controalele desfășurate ce țin de legalitatea unor construcții, expertiza ecologică a proiectelor de execuție, avize asupra materialelor privind modificarea categoriei de destinație a terenurilor etc.

În anul 2008 Inspectoratul Ecologic de Stat a organizat 6 seminare la compartimentul respectiv cu antrenarea inspectorilor de stat pentru ecologie din subdiviziunile subordonate, fiind recomandate metode eficiente de verificare a corectitudinii eliberării actelor respective.

6.6. Implementarea sistemului informațional de evidență a persoanelor care dețin grade de invaliditate (termenul de realizare: semestrul I, 2008 /nerealizat)

Motivul: lipsa de acoperire financiară.

6.7. Organizarea și desfășurarea acțiunilor operative de investigație în direcția depistării și prevenirii actelor de corupție în cadrul sistemului instituțiilor penitenciare, inclusiv prin efectuarea de verificări planificate și inopinate. Intensificarea activităților de interacțiune cu organele de drept privind schimbul de informații operative (termen de realizare: permanent /realizat)

Anul 2008: Direcția securitate, regim și supraveghere a **Departamentului Instituțiilor penitenciare (D.I.P.)** a efectuat controale inopinate în 12 penitenciare, fiind supuse controlului: exercitarea serviciului diurn, legalitatea acordării întrevederilor de lungă și scurtă durată deținuților, exercitarea și respectarea regimului de detenție stabilit. Conform rezultatelor au fost perfectate și expediate în teritoriu note informative cu propuneri de redresare a situației în domeniu și lichidarea neajunsurilor depistate.

- Întru intensificarea activităților de interacțiune cu organele de drept privind schimbul de informații operative, au fost desfășurate 5 ședințe comune între reprezentanții D.I.P. cu subiecții ce exercită activitatea operativă de investigație și reprezentanții Procuraturii.

În cadrul uneia din ședințe a fost creat grupul interdepartamental de coordonare a activității în domeniu, constituit din reprezentanții Procuraturii Generale, S.I.S., M.A.I., C.C.C.E.C.

- Referitor la depistarea și contracararea cazurilor de corupere și intrare în relații neregulamentare a colaboratorilor sistemului penitenciar cu deținuții, au fost cercetate și documentate 9 cazuri.

- Pentru crearea unui mecanism privind desfășurarea activității operative de investigație în cadrul sistemului penitenciar, inclusiv în domeniu interacțiunii și colaborării cu organele de drept, la 16 septembrie 2008 a fost aprobat **Regulamentul privind desfășurarea activității operative de investigație în cadrul sistemului penitenciar**, care a fost coordonat cu PG și Curtea Supremă de Justiție.

Anul 2009: au fost efectuate controale inopinate in Oficiile de executare a sistemului judiciar. In cadrul controalelor au fost organizate ședințe cu participarea tuturor colaboratorilor oficiilor respective unde s-a discutat subiectul privind prevenirea corupției si protecționismului in sistemul de executare, necesitatea respectării codului de etica al executorului judecătoresc, disciplinei muncii si legislației in vigoare.

In contextul depistării actelor de corupție si intrării in relații neregulate a colaboratorilor sistemului penitenciar, asigurarea respectării legislației si disciplinei de serviciu de către personalul sistemului penitenciar, pe parcursul 9 luni ale anului 2009 au fost efectuate o serie de controale inopinate in penitenciare, efectuate anchete de serviciu privitor la încălcările depistate, care s-au soldat cu aplicarea sancțiunilor disciplinare in privința colaboratorilor vinovați de comiterea acestora, iar conducerea penitenciarelor a fost atenționată asupra necesității de a manifesta exigență si obiectivitate fata de subalterni, asigurarea respectării stricte de către aceștia a prevederilor legislației, statutelor, regulamentelor si ordinelor.

6.8. Informarea organelor de urmărire penală referitor la riscurile de corupție în activitatea notarilor și avocaților (termen de realizare: permanent)

În scopul combaterii fenomenului corupției în activitatea notarilor și avocaților, **Ministerul Justiției** colaborează cu organele de drept, care sunt sesizate de fiecare dată când parvin adresări de la cetățeni, persoane juridice și autorități oficiale ce invocă unele cazuri de corupție. Exemplu: în adresa Ministerului Justiției a parvenit o interpelare din partea Serviciului pentru lupta cu contrabanda și încălcarea regulilor vamale a Vamei Dnestrovsc, Ucraina nr. 10 – 04/1247 din 4.09.2009 prin care a fost solicitată verificarea autenticității de către un notar privat din mun. Chișinău a unui contract de comodat. Materialele asupra acestui caz au fost remise spre examinare Ministerului Afacerilor Interne.

6.9. Identificarea și studierea jurisprudenței CEDO în materie de probe în cazul infracțiunilor de corupție, cu informarea autorităților de resort (termen de realizare: permanent)

A fost identificată Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului Ramanaukas contra Lituaniei din 5 februarie 2008, care se referă la aspectele menționate în acest pct. Ulterior a fost efectuat rezumatul acesteia și expediat în adresa MAI, PG, CCCEC, CSJ pentru informare și aplicare în practică.

Activitatea nr. 7 „Asigurarea transparenței în sectorul public”

7.1. Asigurarea transparenței în procesul de elaborare a actelor normative prin:

a) publicarea proiectelor de acte legislative și normative însoțite de argumentarea calificată în mass-media și pe site-urile oficiale ale autorităților administrației publice; b) organizarea recepționării și examinării obligatorii a obiecțiilor și propunerilor la aceste proiecte; comunicarea feed-back (termen de realizare: 2007-2009/realizat)

Toate instituțiile publică proiectele actelor normative elaborate pe site-urile oficiale în conformitate cu prevederile Legii nr. 239 – XVI din 13.11.2008. Se asigură recepționarea și examinarea obiecțiilor și propunerilor la aceste proiecte, fiind efectuată comunicarea feed-back.

7.2. Implementarea efectivă a prevederilor legislative privind transparența administrativă și asigurarea accesului la informațiile oficiale (termen de realizare: 2007-2009/ realizat)

Implementarea efectivă a prevederilor legislative privind transparența administrativă și asigurarea accesului la informațiile oficiale a instituțiilor administrației publice centrale este asigurată prin publicarea pe pagina web a proiectelor de acte normative, informații ce țin de procesul decizional, structurii organizaționale, Regulamentelor de funcționare, telefoanele de contact și liniilor fierbinți, posturilor vacante și condițiilor de participare la concurs, etc. La majoritatea instituțiilor funcționează în rețeaua Internet bannerile cu rubrica „transparența decizională” sau „informații publice”.

Au fost desfășurate o serie de activități în vederea informatizării instanțelor de judecată de toate nivelurile și asigurarea transparenței hotărârilor judecătorești, inclusiv lansate pagini oficiale ale curților de apel și Curții Supreme de Justiție.

7.3. Asigurarea transparenței procesului de autorizare a agenților economici în domeniul activității vamale (termen de realizare: 2007-2009/ realizat)

Conform Legii Republicii Moldova 280/14.12.2007 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, atribuții de autorizare a activității de broker vamal au fost transferate de la Serviciul Vamal către Camera de Licențiere.

Se asigură evidența asupra autorizațiilor emise de către organele vamale și a documentelor care au stat la bază. În cazul refuzului de eliberare a autorizației, acesta este expus în scris cu invocarea motivului și suportului legal.

7.4. Asigurarea funcționării mecanismului de semnalare, inclusiv anonimă, a actelor de corupție prin intermediul telefonului de încredere, al urnelor pentru petiții etc. (termen de realizare: 2007-2009/ realizat)

1. În scopul asigurării funcționării mecanismului de semnalare a actelor de corupție în instituții funcționează telefoanele de încredere, un șir de petiții sunt recepționate prin intermediul poștei electronice. De asemenea, sunt instalate cutii pentru petiții și reclamații.

Conform unor articole de investigație privitor la eficacitatea liniilor fierbinți, realizate de Asociația Presei Independente și Ziarul de Gardă, mai eficientă dintre toate liniile fierbinți a fost considerată a CCCEC și din toate instituțiile publice doar CCCEC a avut campanii de promovare a liniilor fierbinți anticorupție. În perioada 01.01.2007 – 31.10.2009 prin intermediul telefonului de încredere a CCCEC au parvenit 1883 informații, dintre care 377 au fost raportate conducerii Centrului. Totodată, în majoritatea cazurilor (circa 80 %) cetățenii apelează pentru a primi diferite consultații sau apelurile nu țin de competența CCCEC, astfel, 876 apeluri parvenite nu erau de competența Centrului (poliție, medicină, judecată, învățământ, procuratură, inspecția muncii, protecția socială, serviciul vamal, inspectoratul fiscal) și persoanelor l-i s-au comunicat numerele telefoanelor de încredere ale instituțiilor abilitate. Altele 630 apeluri au fost cu aviz consultativ (adresa juridică a Centrului, pe numele cui să depună plângerea, unde ar putea să se adreseze pentru soluționarea unei sau altei probleme, etc.).

O alternativă pentru cetățeni prezintă liniile fierbinți anticorupție, lansate de către TI Moldova în cadrul Proiectului ALAC, susținut financiar de Ministerul de Externe al

Germaniei și Pactul de Stabilitate din Europa de Sud-Est și de către CAPC în cadrul Proiectului “Sensibilizarea populației despre fenomenul corupției” cu susținerea financiară a Ambasadei Britanice la Chișinău.

2. Aprobata H.G. nr. 1461 din 19.12.2008 pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de semnalare și monitorizare a nivelului corupției în instituțiile publice, în conformitate cu care, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției a întreprins următoarele măsuri:

- elaborat pliante prin care toți cetățenii sunt îndemnați să lase deoparte indiferența și să ia atitudine, semnalând actele de corupție săvârșite de angajații CCCEC;
- creat pe site-ul CCCEC un link care include segmente cu privire la cadrul normativ, întrebări frecvente privind mecanismul de semnalare a cazurilor de corupție, actele ce pot fi semnalate, etc.;
- amplasate cutii pentru colectarea „cartonașelor galbene” în locurile vizibile și accesibile pentru toți cetățenii atât la sediul Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, cât și la sediile subdiviziunilor teritoriale: Direcția Generală Teritorială Nord și Direcția Generală Teritorială Sud (Bălți și Cahul).
- Pe pagina web a Centrului a fost plasat anunțul și cerințele participării la concurs pentru monitori, iar în ședința Comisiei de concurs din 23 februarie 2009, Centrul de Investigații și Consultanță SOCIOPOLIS a fost selectat în calitate de monitor. Contractul de prestare a serviciilor dintre CCCEC și SOCIOPOLIS a fost încheiat la 02 martie 2009.
- organizată conferința de presă în cadrul căreia a fost lansată campania publicitară cu mesajul „Cunoști un caz de corupție în CCCEC? Aplică cartonașul galben”.

La capitolul semnalarea externă, pe parcursul a 6 luni (01.01.09 – 18.06.09) au fost completate și depuse în cutii special amenajate la sediile Centrului – 12 „cartonașe galbene”, inclusiv: la sediul Chișinău – 9; la sediul Direcției Generale Teritoriale Nord – 3. Conform pct. 15 al aceleiași Hotărârii de Guvern procesarea datelor din formularele de raportare se efectuează semestrial, cu elaborarea raportului statistic de semnalare externă până la data de 30 a lunii următoare semestrului raportat.;

La capitolul semnalarea internă, conform dispoziției conducerii Centrului nr. 5-d din 09.06.09 s-a desfășurat chestionarea angajaților Centrului, după cum urmează: la 15 iunie a. C., aparatul central – 161 angajați; la 16 iunie a. C., Direcția Generală Teritorială Nord – 23 angajați; la 17 iunie a. C., Direcția Generală Teritorială Sud – 26 angajați. Repetat s-a desfășurat chestionarea angajaților Centrului conform Dispoziției conducerii Centrului nr. 26-d din 16.12.2009, după cum urmează: la 21.12.2009 în cadrul Aparatului central – 380 angajați, la 22.12.2009 la Direcția Generală Teritorială Nord – 33 angajați și la 23.12.2009 Direcția Generală Teritorială Sud – 55 angajați.

7.5. Organizarea emisiunilor televizate și radiofonice, pregătirea publicațiilor întru sensibilizarea opiniei publice și promovarea unui comportament adecvat normelor etice, cultivarea intoleranței față de faptele de corupție (termen de realizare: 2007-2009/realizat)

- Subiecte ce țin de prevenirea corupției în domeniul sănătății sunt în permanență abordate în cadrul interviurilor acordate de conducerea Ministerului Sănătății și specialiștii instituției, precum și în materialele publicate în presă. Totodată, cazurile de corupție sau comportament neprofesionist și compromițător al lucrătorilor medicali care sunt discutate în mijloacele mass-media sunt examinate de specialiștii și conducerea Ministerului.

Ministerul sănătății a informat publicul larg despre lunarul de promovare a utilizării raționale a medicamentelor, unul din scopuri fiind depistarea încălcărilor în procesul de prescriere și comercializare a medicamentelor. În acest sens, au fost făcute publicații în ziarele „Кишиневский обозреватель” și „Аргументы и факты”. Completată pagina web a Agenției medicamentului cu informația privind aprobarea criteriilor de apreciere a statutului legal al medicamentelor, nimicirea celor cu termen de valabilitate expirat, contrafăcute, cu deficiențe de calitate sau documente de origine. Distribuite circa 1500 pliante „Recomandări pentru consumatorii de medicamente” în întreprinderile farmaceutice și instituțiile medico-sanitare publice.

- Un factor eficient de prevenire a corupției este promovarea transparenței în activitatea întreprinderilor din subordinea Agenției Relații Funciare și Cadastru. Cu acest scop în ultimul timp întreprinderile din subordine au inițiat relații de colaborare cu mass – media (Compania publică Teleradio Moldova, ziarul „Бизнес Молдовы”, revista „Стройбизнес”) urmărind scopul de a da publicității cât mai amplă informație despre activitatea lor.

- Organele de drept și control (CCCEC, MAI, Serviciul Vamal, Serviciul Grăniceri), Procuratura Generală au raportat despre mediatizarea activităților anticorupție desfășurate prin difuzarea reportajelor TV și articolelor în mass-media, participarea la emisiuni TV și Radio, organizarea conferințelor de presă.

7.6. Turnarea unor pelicule cinematografice (artistice, documentare, în desen animat etc.) cu abordarea problematicii corupției și a modalității de prevenire a acesteia (termenul de realizare: 2007-2009/ realizat)

- Conform informației Ministerului Culturii și Turismului, Studioul „Moldova-Film” a anunțat pentru anul 2008 concurs de scenarii, inclusiv la tema combaterii corupției.

Teatrul Național „Mihai Eminescu” prezintă publicului două spectacole în care este ridiculizată corupția: „Doctorul fără voie” și „Ultima oră”. Teatrul Republican „Luceafărul” prezintă spectacole „Ciuleandra”, „O istorie din cartierul de vest” și „Opera de trei parale”, mesajul cărora este lupta cu protecționismul și corupția.

- de către TI –Moldova au fost turnate și difuzate 2 filme educaționale „Politica conflictului de interese: cum să prevenim corupția?” (anul 2007) și „Transparența vs. Corupția politică” (anul 2008).

- CCCEC, cu suportul Proiectului MOLICO, a elaborat conceptul campaniei anticorupție care avea drept scop educarea populației și promovarea participării publice în lupta cu corupția; abordarea zilnică a impactului corupției în diverse domenii. Instrumentele de aplicare a campaniei vizau: produse media (video-clipuri și spoturi radiofonice); publicații (broșuri, postere, panouri); caravana anticorupție și portalul web cu forum și concursuri pentru cele mai bune istorii anticorupție. Astfel, partenerii Proiectului MOLICO și compania PR Saatchi & Saatchi (România) au

aprobat scenariile pentru 3 video-clipuri, logo-ul și mesajul campaniei, fapt mediatizat în cadrul Conferinței Naționale Anticorupție din decembrie 2008. Conform Raportului Final de progres mediatizat la 10.07.09 în cadrul Conferinței de închidere a Proiectului MOLICO. Campania nu a fost aprobată de donatori.

Măsura dată se califică ca „nerealizată” în pofida eforturilor depuse de CCCEC și Echipa de administrare a Proiectului. Totodată, disponibilitatea partenerilor de a reitera lansarea acestei campanii în cadrul unui nou proiect de susținere a Strategiei Naționale Anticorupție prezintă oportunitate pentru perioada 2010-2011.

7.7. Organizarea unor expoziții tematice anticorupție de carte, de pictură și de documente de arhivă în bibliotecile publice, în muzeele de stat, în sălile de expoziții și în instituțiile de învățământ artistic (termen de realizare: 2007-2009/ realizat)

- Expoziții tematice de carte sunt organizate trimestrial în bibliotecile naționale.
- Centrul de Cultură și Artă „Ginta Latină” a organizat o expoziție a caricaturiştilor din Moldova.
- Liceul Internat Republican de Arte Plastice „Igor Vieru” a organizat în aprilie – mai 2008, cu susținerea Procuraturii sect. Rîșcani, mese rotunde și ore de dirigenție cu tema combaterii corupției și protecția dreptului copilului la instruire.
- TI – Moldova a organizat 7 expoziții de caricaturi “Pictorii contra corupției” la Centrul expozițional Constantin Brîncuș, Filarmonica de Stat, Grădina publică Ștefan cel Mare din Chișinău, Teatrul Satiricus, la școli, licee și alte instituții publice (2007-2009).

7.8. Publicarea pe site-ul oficial al instituțiilor publice a rezultatelor controlului declarațiilor despre venituri și proprietăți ale persoanelor din cadrul autorităților publice specificate în anexele nr.1-7 la Legea nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar (termen de realizare: anual/realizat)

Declarațiile cu privire la venituri și proprietăți ale categoriilor de funcționari publici, specificați în anexele nr.1-7 la Legea nr.355-XVI din 23 decembrie 2005, au fost făcute publice pe site-urile oficiale ale Guvernului și Ministerului Finanțelor. Declarațiile cu privire la venituri și proprietăți ale conducerii Serviciului de Informații și Securitate, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și Primăriei mun. Chișinău au fost plasate pe site-urile oficiale ale acestora.

7.9. Publicarea pe site-ul oficial al Ministerului Justiției a expertizelor actelor normative emise de către experții Consiliului Europei (termenul de realizare: 2007-20090/realizat)

Recomandările experților europeni sunt plasate pe site-ul M.J. la compartimentul „Elaborarea actelor normative”.

7.10. Plasarea pe site-ul oficial al Ministerului Justiției a informației de interes public și înnoirea periodică a acesteia privind procedura de înregistrare a organizațiilor neguvernamentale și actele aferente înregistrării statutului sau modificărilor la statut, elaborarea și plasarea pe site-ul respectiv a modelelor de acte necesare pentru înregistrarea ONG-urilor (termen de realizare: 2007-2009/ realizat)

Pentru asigurarea accesului la informația de interes public privind procedura de înregistrare a organizațiilor neguvernamentale, în permanență se asigură plasarea pe pagina web a ministerului a informației actualizate privind procedura de înregistrare a organizațiilor neguvernamentale, actele necesare pentru înregistrarea statutului sau modificărilor la statut a acestora, precum și alte noutăți curente în acest domeniu.

7.11. Publicarea pe site-ul oficial al instituțiilor publice a informației privind funcțiile vacante și condițiile de concurs (termenul de realizare: 2007-2009/ realizat)

Instituțiile au raportat că angajarea are loc pe bază de concurs în conformitate cu Regulamentul cu privire la ocuparea funcției publice vacante prin concurs, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009, iar informațiile cu privire la funcțiile vacante se plasează pe site-urile instituțiilor.

7.12. Asigurarea transparenței și perfecționarea mecanismului privind procesul de diseminare a informației și de selectare a candidaților pentru ofertele de burse de studii peste hotarele țării (termenul de realizare: 2007-2009/ realizat)

Ofertele de burse postuniversitare de masterat, doctorat, specializare și postdoctorat, parvenite prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, au fost plasate pe pagina WEB a **Ministerului Educației și Tineretului**, difuzate în mass-media.

Prin intermediul ambasadelor sunt organizate concursurile pentru bursele oferite de diferite țări. Selectarea candidaților pentru ofertele de burse se realizează de către țara care oferă aceste burse, MET având doar misiunea de a disemina informația respectivă, a acorda suport logistic în perfectarea actelor, realizând preselecția doar după caz.

În trimestru I și II al anului 2009, Ministerul Educației și Tineretului a diseminat informația, publicând ofertele de burse, a acordat suport metodologic candidaților și a organizat activitățile pentru aplicații la 29 burse oferite cetățenilor RM de către organizații și instituții internaționale.

7.13. Organizarea conferinței interuniversitare „Transparența proceselor de organizare și administrare a instituțiilor de învățământ superior”(termen de realizare: octombrie 2007 /realizat)

Conferința desfășurată.

La 31.10.2007, în cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu” a fost organizată Conferința interuniversitară “Transparența proceselor de organizare și administrare a instituțiilor de învățământ superior”.

7.14. Organizarea conferinței naționale anticorupție pentru discutarea raportului despre progresele înregistrate în implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției (termen de realizare: anual /decembrie)

Conferința desfășurată la 8-9 decembrie 2007.

Conferința desfășurată la 9-10 decembrie 2008.

Conferința desfășurată la 9 decembrie 2009.

Capitol III. Intensificarea cooperării instituțiilor publice cu societatea civilă

Activitatea nr. 8 „Antrenarea societății civile în prevenire corupției”

8.1. Desfășurarea unor acțiuni anticorupție comune (sondaje, studii, seminare etc.) de către organele centrale de specialitate ale administrației publice și societatea civilă (termen de realizare: 2007-2009/ realizat)

- C.C.C.E.C. a organizat școala de vară „Tineretul împotriva corupției”. Evenimentul a fost desfășurat în cadrul proiectului MOLICO, cu participarea experților europeni (anul 2008).

- **Școlile anticorupție pentru liceeni**, organizate în premieră de către CCCEC, s-au desfășurat în noiembrie 2008 pentru 24 elevi ai claselor a XII-a din liceele orașului Hîncești și în primăvara anului 2009 pentru 87 elevi ai claselor a XII-a din raionul Anenii Noi. Evenimentele au fost organizate în colaborare cu autoritățile publice ale acestor localități.

- La 15 iulie 2008 CCCEC a desfășurat „Ziua ușilor deschise”, la care au participat reprezentanții instituțiilor media din R.M.

- Reprezentanții societății civile și a mass-media sînt invitați să participe la conferințele de presă lunare organizate de **Ministerul Sănătății**, la campaniile de comunicare desfășurate în republică și în cadrul Clubului jurnaliștilor pentru sănătate - o inițiativă a Ministerului Sănătății.

- O Campanie națională fără precedent de informare anticorupție cu genericul „**Tu poți opri corupția!**” s-a desfășurat în perioada aprilie 2008 – februarie 2009 în cadrul PPT. Această campanie a implicat un număr considerabil de instituții ale autorităților publice și ale societății civile în efortul de a oferi cetățenilor un spectru larg de instrumente și materiale informative destinate facilitării luptei împotriva corupției. Printre activitățile desfășurate se menționează: - amplasarea în incinta unor instituții publice (ministere, judecătoria, comisariate de poliție, inspectoare fiscale, spitale și universități din țară) a peste 150 de panouri informative; - elaborarea peste 60 mii de buletine informative tematice vizând domeniile sănătății, fiscal, vamal, poliție, precum și pliante într-un tiraj de 200 mii de exemplare; - organizarea a 3 mese rotunde regionale, de informare și motivare, cu participarea funcționarilor publici, a reprezentanților societății civile și mass-media; - la cele mai importante posturi de radio TV au fost difuzate 3 spoturi video, de informare și sensibilizare a cetățenilor. Materialele informative cu telefoanele de încredere anticorupție au fost distribuite în timpul acțiunilor stradale, desfășurate în toate raioanele Republicii Moldova și în municipiul Chișinău; - organizat un concurs de selectare a celor mai activi promotori ai practicilor anticorupție de pe întreg teritoriul țării.

- În iulie 2008 CAPC, cu susținerea financiară a Comitetului Helsinki pentru Drepturile Omului din Suedia, a demarat proiectul „**Sensibilizarea populației împotriva corupției prin emisiuni radiofonice**”. Scopul proiectului a fost cultivarea intoleranței publicului general față de corupție prin implicarea mass-media și a funcționarilor publici în sensibilizarea populației despre drepturile omului și acordarea asistenței juridice gratuite victimelor/martorilor corupției. Proiectul a durat până în decembrie 2008, în cadrul căreia a fost realizat un ciclu de emisiuni cu

genericul „Zona liberă de corupție”, desfășurate la postul de radio „Noroc”. Partener activ în implementarea acestui proiect a fost CCCEC.

- În anul 2009 CAPC a continuat campania de sensibilizare prin lansarea Proiectului „**Împreună împotriva corupției**” cu susținerea financiară a Ambasadei Britanice la Chișinău. În cadrul proiectului sunt realizate un ciclu de emisiuni la postul de radio “Plai” și “Vocea Basarabiei”. Până în noiembrie 2009 au fost realizate circa 30 emisiuni radio, la care au participat activ atât experți din cadrul CCCEC și Procuratura Anticorupție, cât și reprezentanți ai altor autorități publice.

- Mai multe activități de amploare, la scară națională și locală au avut loc în cadrul Zilelor dreptului de a ști, desfășurate cu concursul Centrului “Acces-info”, Asociației “APEL”, “Promo-Lex”, CReDO, Centrului Independent de Jurnalism, Asociației Presei Independente, Centrului de Investigații Jurnalistice, CAPC, cu suportul Consiliului European, Institutului Societății Deschise (Budapesta), Fundației “Soros-Moldova”, Comitetului Helsinki pentru Drepturile Omului (Suedia). Acțiuni în cadrul Zilelor dreptului de a ști au avut loc și conform Programului implementat de AED în cadrul PPT „*Consolidarea Capacităților de Monitorizare a Societății Civile din Moldova*” (2008).

- În perioada anilor 2007-2008 o serie de activități au fost desfășurate de către TI - Moldova, inclusiv:

- organizate 198 de seminare și mese rotunde anti-corupție cu o audiență de circa 8400 reprezentanți ai instituțiilor publice centrale și locale, societății civile, oamenilor de afaceri ;
- instruiți formatori în teritoriu și citite seminare anti-corupție în localitățile rurale, inclusiv organizate trei training-uri pentru formarea formatorilor din localitățile rurale la teme: “Cadru legal național și internațional de prevenire și combatere a corupției”, “Tratarea conflictului de interese în instituțiile publice”, “Sistemul de petitionare drept cale de prevenire a corupției”. Persoanele selectate au desfășurat 302 seminare în localități pentru reprezentanții societății civile, administrației publice locale, oamenilor de afaceri și mass-media. Numărul total de participanți la seminare – 8420 persoane ;
- organizate 3 campanii anticorupție pentru tineret prin intermediul radioului „Kiss-FM” – circa 350 participanți, câștigători la concursuri zilnice;
- în parteneriat cu postul de radio „Kiss-FM” și cu participarea activă a CCCEC, a fost organizat în mai 2008 *concertul* cu genericul „NU corupției”;
- organizate zile anti-corupție în taberele de vară pentru tineret: 2 evenimente cu circa 250 de participante;
- diseminate 36 numere ale Buletinului Informativ TI – Moldova cu un tiraj de 2000 ex. fiecare și 38 spoturi publicitare anticorupție audio și video;
- confecționate și diseminate publicații și materiale promoționale anticorupție: 16400 cărți, 6500 broșuri, 3000 agende, 108000 calendare de buzunar, 700 tricouri cu caricatura anticorupție.

8.2. Desfășurarea de reuniuni (conferințe, mese rotunde etc.) pe tema anticorupției, care vor facilita schimbul de informație între experții din diferite domenii și

implementarea metodelor de prevenire și combatere a corupției (termenul de realizare: 2007-2009/ realizat)

- întrunire comună a C.C.C.E.C. cu reprezentanții ONG-lor, care au lansat linia fierbînți (2008);

- seminarul „Contracurarea fraudelor TVA în spațiul Uniunii Europene”, organizat de către CCCEC în colaborare cu Europol și asistența programului TAIEX în Moldova (2008).

- TI – Moldova a organizat la 04.11.2009 Conferința cu genericul „Monitorizarea politicilor anticorupție în RM”, la care au participat reprezentanți ai instituțiilor publice, societății civile și mass-media. Obiectivele de bază ale Conferinței au constat în atenționarea opiniei publice asupra rezultatelor implementării politicilor anticorupție în RM și necesității sporirii eforturilor de monitorizare în vederea eficientizării acestor politici.

- Studiarea nivelului pătrunderii corupției în societate și stat, determinarea sferelor care au fost în cea mai mare măsură afectate de corupție sunt obiective realizate de organizațiile nonguvernamentale (CAPC, TI – Moldova, Acces-info, ADEPT etc.) într-o serie de cercetări și publicații. La lansarea acestora au fost invitați reprezentanți ai autorităților publice, în special ai organelor de drept și control, societății civile și mass-media.

8.3. Implementarea controlului obștesc asupra instituțiilor de învățământ, antrenarea reprezentanților societății civile în procedura de evaluare și acreditare a instituțiilor de învățământ, publicarea dărilor de seamă anuale, inclusiv a celor financiare, ale instituțiilor de învățământ pe site-urile oficiale ale acestora, instituirea și menținerea pe aceste site-uri a paginii de dialog cu societatea civilă (termenul de realizare: 2007-2009/ realizat)

Comisiile de evaluare și acreditare a instituțiilor de învățământ sînt constituite respectându-se aceleași rigori privind includerea în componența lor și a reprezentanților societății profesioniștilor, agenților economici din domeniile respective, precum și a studenților din alte instituții decât cele supuse evaluării și acreditării. În cadrul evaluării și acreditării instituțiilor de învățământ, este utilizat noul chestionar pentru elevi și studenți referitor la studierea calității procesului educațional, prezența manifestărilor de corupție și prevenirea ei.

Raportul de activitate al Ministerului Educație și Tineret pentru anul 2008 a fost examinat public în ședința Colegiului ministerului din februarie 2009 și plasat pe site-ul oficial al instituției.

8.4. Antrenarea inspectorilor voluntari de mediu din ONG-uri în controlul de stat asupra respectării legislației de mediu efectuat la agenții economici (termen de realizare: 2007-2009/ realizat)

Ministerul Mediului colaborează cu ONG-urile de mediu prin reprezentarea acestora în consiliile de administrare ale Fondului Ecologic Național și fondurilor ecologice locale, în grupurile de lucru pentru implementarea convențiilor internaționale și regionale de mediu, la care Republica Moldova este parte, în delegațiile oficiale ale țării la forurile internaționale de mediu. Asociațiile de mediu dispun anual de surse financiare din Fondul Ecologic Național și fondurile locale pentru realizarea

proiectelor de redresare și monitorizare a stării mediului, informare a populației privind calitatea și starea factorilor de mediu, instruire și educație ecologică. Informația de rigoare este plasată pe site-ul oficial al ministerului.

Capitol IV. Extinderea colaborării internaționale

Activitatea nr. 9 „Implementarea instrumentelor internaționale ale UE, CoE, ONU, OECD, NATO etc.”

9.1. Îndeplinirea angajamentelor asumate întru implementarea programelor și proiectelor în domeniul combaterii corupției pentru care țara este eligibilă (RM-UE, IPAP-NATO, Provocările Mileniului etc.) termen de realizare: 2007-2009/ realizat)

- Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene în cadrul activității de monitorizare a implementării Programului Național de Implementare a Planului de Acțiuni RM - UE a elaborat raportul privind implementarea Planului în întregime, plasat pe site-ul ministerial www.mfa.gov.md. Aprobate și implementate agendele priorităților de Integrare Europeană pentru anii 2008 și 2009, realizarea cărora a fost monitorizată de către Comisia Națională pentru Integrare Europeană.

La expirarea a patru ani de la implementarea Planului RM - UE, Comisia Europeană, evaluând succesele Republicii Moldova în implementarea componentei anticorupție, a menționat progrese în privința adoptării și intrării în vigoare a unor importante legi anticorupție, a indicat asupra progreselor semnificative înregistrate în implementarea recomandărilor GRECO, totodată menționând asupra necesității susținerii ulterioare a progreselor realizate, în special prin asigurarea acoperirii financiare și adoptarea unei legislații secundare corespunzătoare în vederea implementării lor eficiente (Bruxelles, 25 aprilie 2009).

- Programul Național de implementare a Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP) Republica Moldova - NATO pentru perioada 2006-2009 a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1506 din 29.12.2006. Un obiectiv al Programului prenotat este “lupta contra corupției” (nr. 1.3.8.), care include 6 direcții de activități și 18 acțiuni concrete spre realizare. Coordonarea implementării acestui document de politici a fost asigurată de către Comisia Națională pentru Elaborarea și Implementarea Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP) RM – NATO.

Secretariatul Internațional NATO a efectuat în mai 2009 o misiune de evaluare a procesului de implementare PARP/IPAP RM – NATO pentru perioada 2007-2009. În acest context, CCCEC a prezentat o notă actualizată privitor la implementarea obiectivului 1.3.8. “Lupta contra corupției”.

- Realizat Programul de acțiuni pentru implementarea Planului Preliminar de țară, aprobat prin H.G. nr. 32 din 11.01.2007. Rapoartele trimestriale privind executarea Planului Preliminar de țară au fost plasate pe pagina oficială a Guvernului (www.mca.gov.md). Academia pentru Dezvoltare Educațională (AED), implementatorul Programului „Consolidarea Capacității de Monitorizare a Societății Civile în Moldova” a oferit asistență tehnică unor ONG-uri - membre ale Alianței Anticorupție, care au desfășurat activitatea de monitorizare și evaluare a implementării PPT. Monitorii au elaborat 5 rapoarte consolidate, care cuprind rezultatele monitorizării PPT pentru patru trimestre ale anului 2008 și primul

trimestru 2009. Rapoartele consolidate și cele pe domeniile de monitorizare specifice sunt plasate pe site-ul www.alianta.md.

- Finalizat Proiectul Comun al Comisiei Europene și al Consiliului Europei împotriva corupției, spălării banilor și finanțării terorismului în Republica Moldova (MOLICO) (iunie 2006 – iunie 2009) care a implementat 2 obiective: „Asigurarea implementării Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției” și „Consolidarea sistemului de combatere a spălării banilor/finanțării terorismului în Republica Moldova”. Raportul final plasat pe site-ul www.coe.int.

9.2. Intensificarea colaborării internaționale prin antrenarea experților străini din cadrul Organizației Mondiale a Vămirilor și Eurovamei în activitatea subdiviziunilor abilitate cu funcții de prevenire și combatere a corupției în sistemul vamal (termenul de realizare: semestrial / realizat)

1. Pe parcursul ultimilor ani, Serviciul Vamal a obținut rezultate pozitive în colaborarea cu Organizația Mondială a Vămirilor (OMV), printre care se evidențiază următoarele:

- vizitele Secretarului General al OMV în Republica Moldova (mai 2007, ianuarie 2008), care au asigurat aprofundarea cooperării cu această organizație internațională;
- includerea Serviciului Vamal în proiectele-pilot de asistență ale OMV în vederea implementării Standardelor-Cadru privind Securitatea și Facilitarea Comerțului Mondial din 2005 (prin Hotărârea Guvernului nr. 590 din 28.05.2007 a fost aprobat Planul de acțiuni pentru implementarea Recomandărilor OMV în conformitate cu Standardele-Cadru);
- manifestarea Serviciului Vamal al Republicii Moldova pe plan internațional, prin participarea la diverse evenimente organizate pentru statele-membre etc.

2. La 14.05.2007, la sediul Conferinței ONU pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD) din Geneva, cu asistența Reprezentanței Permanente a R.M. pe lângă Oficiul ONU la Geneva, a fost semnat Memorandumul de Înțelegere între UNCTAD și R.M. cu privire la dezvoltarea unui sistem informațional integrat vamal.

9.3. Implementarea recomandărilor Misiunii Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Republica Moldova și în Ucraina (termenul de realizare: conform termenelor stabilite/ realizat)

Recomandările EUBAM au fost implementate conform Planului de acțiuni privind realizarea recomandărilor Misiunii Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Republica Moldova și în Ucraina (EUBAM) din Raportul EUBAM privind Evaluarea Necesităților și Recomandărilor (decembrie 2005 – aprilie 2006).

În anul 2008 a început să fie efectuată revizuirea recomandărilor în vederea evaluării performanțelor și ajustării acestora la noile cerințe. În acest scop au fost create grupuri de lucru care în comun cu specialiștii din Ucraina și experții EUBAM evaluează performanțele.

Recomandările Misiunii EUBAM au fost incluse în Planul de acțiuni al Serviciului Vamal pentru anul 2009 și se implementează pe etape, conform termenilor stabiliți, inclusiv:

- Lunar se prezintă rapoarte privind eliberarea Certificatelor de origine agenților economici din regiunea Transnistreană;

- La 16 – 17. 04.09 membrii Grupului de lucru din partea Serviciului Vamal au participat la ședința de lucru cu Misiunea EUBAM (or. Odessa) referitor la dezvoltarea punctelor de control comun;
- La 23.04.2009 colaboratorii Direcției Generale Proceduri Vamale au participat la ședința de lucru, petrecută în punctul de trecere „ Briceni – Rosoșani”, referitor la examinarea problemelor punerii în aplicare a proiectului Schemei tehnologice de control elaborat de Misiunea EUBAM;
- Cu referire la trimestrul II al anului 2009, au fost examinate și prezentate propuneri și obiecții la trei subiecte: Privind modificarea Planului de acțiuni a Grupului de lucru pentru anul 2009, obiectivele Planului de realizări de lungă durată ale Misiunii EUBAM, problema dotării p/t „ Briceni – Rososani” cu semne de indicare.
- Este în proces continuu lucrul cu experții EUBAM (seminare, întrevederi, ședințe de lucru, vizite de studii etc.)
- În decursul a 9 luni ale anului 2009, în or. Odessa, Ucraina, reprezentanții CCCEC au participat la 5 ședințe al acestui grup de lucru din cadrul EUBAM.
- În colaborare cu un expert al EUBAM a fost desfășurat un curs de instruire (teoretico-practic) pentru colaboratorii CCCEC, cu tematica „Obținerea și analiza informațiilor de la resursele umane”.

9.4. Implementarea recomandărilor GRECO, SPAI, Egmont, FATF, Moneywal etc.
(termenul de realizare: conform termenelor stabilite/se realizează)

- Realizarea angajamentelor, asumate de către Republica Moldova prin aderarea la instrumentele juridice internaționale anticorupție este monitorizată de către GRECO pe calea procesului dinamic de evaluări și presiuni reciproce. În ultimii trei ani GRECO a adoptat 2 rapoarte în referire la Republica Moldova: 1) Addendum-ul la Raportul de Conformitate pentru prima rundă de evaluare, adoptat în februarie 2008, care a închis procedura pentru runda 1 pentru Republica Moldova, care a implementat pe deplin 13 din cele 14 recomandări adresate de GRECO și 1 pusă parțial în aplicare (e vorba de aprobarea și studierea Codului de conduită a funcționarului public).

2) La 5 decembrie 2008 a fost adoptat raportul de conformitate pentru runda 2 de evaluare. GRECO a decis, că Republica Moldova a pus deplin în aplicare deplin sau a tratat în mod satisfăcător 9 din cele 15 recomandări, 6 recomandări fiind implementate parțial. Ca concluzie generală GRECO consideră, că R.M. a înregistrat un progres semnificativ în implementarea recomandărilor sale prin punerea în aplicare aproape a două treimi din recomandările conținute în Raportul de Evaluare la ciclul doi.

În conformitate cu decizia Consiliului coordonator în problemele combaterii corupției și criminalității din 22 iunie 2009, au fost trasate sarcini concrete privind implementarea de către Republica Moldova a recomandărilor GRECO la runda a doua de evaluare, fiind stabilite și măsurile necesare de realizat în vederea pregătirii ciclului trei de evaluare.

- La cea de-a XIII-a ședință a Consiliului de Coordonare al RAI, desfășurată în octombrie 2009 la Sofia, Bulgaria, reprezentanții statelor membre au prezentat Raportul de Progres pentru anii 2008 – 2009. În Raportul Republicii Moldova a fost reflectat întreg spectrul realizărilor în plan anticorupție vis-a-vis de implementarea Declarației cu privire la 10 măsuri comune pentru curmarea corupției în Europa de

Sud – Est (Bruxelles, 2005). Consiliul de Coordonare al RAI a adoptat Panul de lucru pentru anii 2010 – 2011. Planul fixează în calitate de priorități naționale pentru Republica Moldova astfel de măsuri cum sunt: perfecționarea Strategiei naționale anticorupție și adoptarea unui nou Plan de acțiuni pentru implementarea acesteia; instituirea unui mecanism eficient de cooperare între societatea civilă și instituțiile publice; expertiza anticorupție a cadrului normativ în vederea diminuării efectelor factorilor coruptibili; evaluarea riscurilor în toate instituțiile publice și întocmirea planurilor de integritate; operarea modificărilor în mecanismul existent de declarare a averilor și controlul acestora; stabilirea unui cadru normativ coerent pentru controlul conflictelor de interese; operarea completărilor la Codul penal pentru instituirea răspunderii penale persoanelor juridice la comiterea infracțiunilor de corupție; monitorizarea efectivă a implementării Strategiei naționale anticorupție.

- Reprezentantul Centrului a participat la Conferința regională „Consolidarea cooperării regionale în Europa de Sud–Est în implementarea Convenției ONU împotriva Corupției”, desfășurată la 9 – 10 decembrie 2009. Evenimentul a fost organizat la Sofia, Bulgaria, de către Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Crimă în cooperare cu Inițiativa Regională Anticorupție. Tema generală a evenimentului a fost implementarea în Europa de Sud – Est a prevederilor Convenției ONU împotriva Corupției, ratificată de Republica Moldova în luna iulie 2007.

- A fost elaborat și apărut cu succes în luna decembrie 2008 Raportul de progres privind implementarea recomandărilor expuse în cel de al III Raport de evaluare în cadrul Comitetului MONEYVAL din septembrie 2007.

- În perioada 16-20 martie 2009 reprezentanți ai CCCEC au participat la cea de-a 29-a ședință plenară a Comitetului de experți de pe lângă Consiliul Europei specializat în evaluarea măsurilor de combatere a spălării banilor (MONEYVAL), care a avut loc în or. Strasbourg, Franța.

- În perioada 25-29 mai 2009, Serviciul a participat la Ședința Plenară a Grupului EGMONT, care a avut loc în or. Doha, Qatar.

- Delegația Republicii Moldova reprezentată de către colaboratorii Centrului și consilierul Președintelui RM pe probleme financiare, în perioada 22-26 iunie 2009, a participat la ședința Plenară a Grupului de Acțiune Financiară (FATF), care a avut loc în or. Lyon, Franța. Urmare a eforturilor depuse de către delegația națională, susținută de delegația comitetului MONEYVAL și a Federației Ruse, Republica Moldova nu a fost inclusă în lista statelor necooperante, ce presupune ulterioara monitorizare în cadrul FATF.

- La 15-17 septembrie 2009, reprezentatul C.C.C.E.C. a participat la a 5 ședință anuală CARIN (Asset recovery interagency network), care s-a desfășurat în Washington, SUA.

9.5. Realizarea integrală, la nivel național, a măsurilor definite ca fiind obligatorii pentru statele părți ale convențiilor civilă și penală privind corupția (termenul de realizare: 2007-2009 derulare) vezi concluzii la Capitolul I.

9.6. Extinderea cooperării cu instituțiile internaționale de profil în realizarea acțiunilor de combatere a corupției (termenul de realizare: 2007-2009/se realizează)

- Odată cu modificarea în cadrul celei de-a 11-a Întrunire Steering Group din luna octombrie 2007 a statutului și denumirii organizației SPAI în RAI (Inițiativa

Regională Anticorupție) a fost replanificată și activitatea acesteia. Memorandumul de înțelegere între statele din Europa de sud-est privind cooperarea în combaterea corupției prin intermediul RAI a fost ratificat de Republica Moldova prin Legea nr. 59-XVI din 20.03.2008.

- Un eveniment inedit pentru țara noastră a fost găzduirea celei de-a XII-ea Reuniuni a Grupului de Coordonare al Inițiativei Regionale Anticorupție (RAI) a Statelor Participante la Procesul de Cooperare în Europa de Sud-est (SEECF), la Chișinău, în perioada 30-31 octombrie 2008. Reuniunea menționată a întrunit reprezentanții statelor-membre ale Inițiativei regionale RAI care au prezentat rapoartele asupra progreselor obținute în implementarea măsurilor comune pentru reprimarea corupției în Europa de Sud –Est și examinate propuneri de activități concrete potrivit sferelor prioritare identificate în Planul de lucru 2008-2009.

- În perioada 18-21 mai 2009 reprezentantul CCCEC a participat la Conferința internațională Consolidarea integrității și reducerea corupției în domeniul securității (RAI) în Zagreb, Croația. Obiectivele Conferinței au constat în identificarea posibilelor cauze ale corupției, discuția strategiilor de prevenire și metodelor de combatere, examinarea corupției în sectorul securității, deliberarea punctelor slabe și bunelor practici din experiența regională, prezentarea proiectelor active în Sud-estul Europei, precum și cercetarea viitoarelor posibilități de cooperare între statele regiunii. Prezentarea CCCEC a reflectat, drept momente care urmează a fi perfecționate, monitorizarea implementării Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției și paralelismul monitorizării programelor anticorupție. În calitate de practici reușite au fost prezentate activitățile de expertiză anticorupție a proiectelor de acte normative, evaluarea riscurilor de corupție în instituțiile publice.

9.7. Inițierea și încheierea cu instituțiile similare din alte state a acordurilor internaționale bilaterale și multilaterale în domeniul combaterii criminalității, corupției și spălării banilor (termenul de realizare: 2007-2009/se realizează)

- Memorandum de colaborare între Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției al Republicii Moldova și Oficiul pentru Combaterea Spălării al Ministerului de Finanțe al Republicii Croația, semnat la 03.07.2007.

- Memorandum de colaborare între Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției al Republicii Moldova și Agenția de Inteligență Financiară al Republicii Bulgaria.

- Memorandum între Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției al Republicii Moldova și Unitatea de Inteligență Financiară a Regatului Țărilor de Jos de colaborare în domeniul combaterii legalizării, spălării veniturilor provenite din activitatea ilicită și finanțare a terorismului, semnat la Seul, 28.05.2008.

- Memorandum între Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției al Republicii Moldova și Centrul de Analiză a Tranzacțiilor Financiare al republicii Indonezia privind colaborarea în domeniul combaterii legalizării (spălării) veniturilor provenite din activitatea ilicită și finanțare a terorismului, semnat la Seul, 28.05.2008.

- Memorandum de înțelegere privind cooperarea în domeniul combaterii corupției prin intermediul inițiativei Anti-corupție Sud-est Europene, semnat la Zagreb la 13 aprilie 2007.

- Memorandum între Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției al Republicii Moldova și Unitatea de Inteligență Financiară a Republicii Cipru privind colaborarea în domeniul schimbului de informații financiare cu privire la spălarea banilor și finanțarea terorismului, semnat la Doha, 27.05. 2009.

- Memorandum între Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției al Republicii Moldova și Inspectoratul General de Informații Financiare al Republicii Polone privind colaborarea în domeniul combaterii legalizării veniturilor provenite din activitatea ilicită și finanțarea terorismului, Varșovia, 18.06.2009.

- Memorandum de colaborare între Serviciul Prevenire și Combatere a Spălării Banilor din cadrul Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției al Republicii Moldova și Unitatea de Inteligență Financiară al Regatului Belgiei în domeniul combaterii legalizării (spălării) veniturilor provenite din activitatea ilicită și finanțarea terorismului, Chișinău, 14 decembrie 2007.

- Memorandum de înțelegere între Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Serviciul de Analiză Financiară privind cooperarea în domeniul schimbului de informații referitoare la spălarea banilor și finanțarea terorismului, Viena, 11 septembrie 2009.

- Acord dintre Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției al Republicii Moldova și Serviciul de Investigații Financiare al Republicii Kîrgîze privind colaborarea în domeniul combaterii finanțării terorismului și legalizării (spălării) veniturilor provenite din activitatea ilicită, Cholpon-Ata, 9 septembrie 2009.

9.8. Continuarea monitorizării de către organismele internaționale a frontierei moldo-ucrainene pe segmentul transnistrean, în scopul depistării și înlăturării factorilor de risc corupțional în rândul angajaților Serviciului Vamal și Serviciului Grăniceri (termenul de realizare: 2007-2009/se realizează)

La inițiativa Misiunii EUBAM au fost lansate două grupuri de lucru permanente în contextul cooperării interstatuale a organelor de drept moldovenești și ucrainene, sub aspect operativ și analitic, în contracararea crimelor aferente frontierei de stat. C.C.C.E.C. participă la cel de-al doilea grup, al cărui domeniu de interes este combaterea de droguri, arme, bunuri, țigări și alte fraude vamale. În ianuarie – septembrie 2009, în or. Odesa, au fost desfășurate 5 ședințe a grupului de lucru (28.01.09, 19.03.09, 22.04.09 și 16.06.09, 12.08.09).

9.9. Instruirea angajaților organelor de drept în centrele analitice de peste hotare în scopul însușirii practicilor avansate în domeniul prognozării corupției și planificării strategice a măsurilor de combatere a acesteia (termenul de realizare: 2007-2009/se realizează)

- Colaboratorii subdiviziunii analitice C.C.C.E.C. au efectuat o vizită de studiu la Misiunea EUBAM, or. Odesa, Ucraina. Vizita a oferit repere pentru elaborarea unui model eficient de organizare și desfășurare a activității analitice a Centrului, precum și elaborarea unui program de instruire specific domeniului analitic.

- seminar la Institutul European de Studii Politice din Moldova la 28-30 martie 2008

- colaboratorul Procuraturii Anticorupție a participat la școala de vară internațională privind combaterea corupției, care s-a desfășurat în orașul Viena, Austria. Curs organizat în cadrul Proiectului MOLICO.

- colaboratorii Procuraturii au participat la un curs de instruire organizat de către Joint Vienna Institute, amplasat în Viena Austria.

Concluzii

Capitol I:

- În perioada raportată, preponderent în anul 2008, au fost adoptate o serie de acte legislative ce vizează instrumente importante administrative de prevenire a corupției. Totodată, implementarea reformei legislative întrunește două deficiențe majore, menționate în repetate rânduri de către diferiți experți, precum și concluzionate în rapoartele naționale anticorupție pe parcursul anilor 2006-2008. Acestea sunt restanțele în implementarea instrumentelor internaționale anticorupție și lipsa mecanismelor reale de aplicare a cadrului normativ anticorupție. O serie de acte normative secundare, elaborate în vederea punerii în aplicare a cadrului legislativ adoptat în 2008, nu au fost examinate în anul 2009 de către Guvern și Parlament.

- Regulamentul cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, desemnează CCCEC în calitate de organ responsabil de efectuarea expertizei anticorupție. Rapoartele de expertiză, elaborate de către experții instituției, sunt plasate pe site-ul CCCEC. Printre cel mai des factori de risc constatați de experți sunt: formularea lingvistică ambiguă; normele care acordă discreție excesivă a autorităților publice și normele de trimitere, de blanchetă sau normele în alb. În toate aceste trei cazuri, la implementare normele puteau acorda autorității responsabile posibilitatea de a-și crea condiții care să îi faciliteze activitatea, chiar și în detrimentul intereselor beneficiarilor. Pe lângă factorii de coruptibilitate depistați, în calitate de deficiență a proiectelor se semnalează insuficiența fundamentării economico-financiare a proiectelor. O bună parte a proiectelor de acte legislative, dar și normative nu sunt supuse unei bune evaluări economico-financiare, deși aplicarea normelor lor necesită cheltuieli, care sunt pasibile evaluării financiare.

- În pofida depistării și investigării de către organele de drept a infracțiunilor de corupție și conexe acestora, în percepția populației se resimte o încredere modestă în eforturile autorităților. O deficiență constituie existența cauzelor penale clasate sau încetate privind infracțiunile de corupție, în special cele săvârșite de persoane cu funcții de răspundere. De asemenea, practica judiciară de aplicare a unor pedepse blânde diminuează eficiența eforturilor întreprinse de către organele de drept în domeniul combaterii corupției și favorizează toleranța de către cetățeni a comportamentului coruptibil.

Capitol II:

- Au fost întreprinse o serie de măsuri în vederea modernizării administrației publice, optimizării procesului decizional și consolidării capacităților instituționale de a preveni și combate corupția, rezultatele sunt însă sub nivelul așteptărilor.

Deficiențe sunt înregistrate în procesul de evaluare a riscurilor de corupție, condiționate de insuficiența timpului acordat autorităților publice, numărul redus de

formatori instruiți în domeniu, atitudinea „nihilistă” și superficială a membrilor grupurilor de lucru create în cadrul autorităților publice centrale.

- Autoritățile publice au întreprins măsuri concrete privind perfecționarea managementului informațional, asigurând o comunicare continuă cu publicul. Totodată, măsurile desfășurate nu au atins rezultatul scontat. Conform Raportului de monitorizare a realizării Reformei Administrației Publice Centrale în Republica Moldova, efortul autorităților de asigurare a transparenței decizionale este incomplet și se reduce la plasarea pe paginile web oficiale a proiectelor de decizii fără plasarea informației despre inițierea consultărilor publice, precum și fără informațiile care trebuie să însoțească un proiect de decizie - nota informativă, data limită de recepționare a comentariilor și numele persoanei de contact. Deseori compartimentele privind transparența în procesul decizional ale paginilor web nu sînt suficient de vizibile și accesibile pentru vizitatori
- Este scăzut nivelul de familiarizare a funcționarilor publici cu prevederile Codului penal și Codului contravențional referitoare la formele de corupție, cu restricțiile și incompatibilitățile în activitatea persoanelor încadrate în serviciul public, cu subiectul conflictelor de interese, atât sub aspect de noțiuni, cât și mecanisme de identificare și tratare.

Capitol III:

Comparativ cu anul 2007, perioada anilor 2008-2009 a fost marcată prin consolidarea acțiunilor comune ale autorităților publice cu societatea civilă în realizarea campaniilor de educare a publicului în spiritul intoleranței față de corupție. Un rol important în acest sens i-a revenit Alianței Anticorupție.

În perioada de raport au fost desfășurate campanii largi de sensibilizare și formare anticorupție a opiniei publice prin promovarea culturii juridice și a standardelor anticorupție. Eficiența acestora implică o colaborare activă între instituțiile de stat, societatea civilă și mediul de afaceri. Totodată, se atestă participarea scăzută din partea publicului, societății civile și mediului de afaceri în aceste activități.

Capitol IV:

În anii 2007-2009 au fost realizate o serie de angajamente asumate față de comunitatea internațională întru implementarea programelor și proiectelor în domeniul anticorupție. Realizările înregistrate în domeniu se datorează în mare măsură suportului oferit de către organismele internaționale, prin lansarea diferitor proiecte. Totodată nu a fost implementat un mecanism unificat de coordonare a realizării programelor de finanțare externă, ceea ce implică activități de monitorizare paralele și suprapuneri ale aceluiași activități.

Realizarea angajamentelor, asumate de către Republica Moldova prin aderarea la instrumentele juridice internaționale anticorupție este monitorizată de către GRECO. În decembrie 2008 a fost adoptat raportul de conformitate pentru runda 2 de evaluare. GRECO a decis, că Republica Moldova a înregistrat un progres semnificativ în implementarea recomandărilor sale prin punerea în aplicare aproape a două treimi din recomandările conținute în Raportul de Evaluare la ciclul doi.

Secretariatul Grupului de monitorizare